

SCENELIV

#03 – 2024

Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad

TEMA:
Ny i et svært fag

INDHOLD

- 4** #LABORATORIET
KOM MED 'UNDER DYBET'
Sebastian Pico Haynes oplever en helt anderledes kreativ proces, end han er vant til – på Anja Behrens' 'Under dybet' i Operaen i København. Balletdanseren optræder med 50 andre dansere, fem operasangere og adskillige andre uforudsigelige elementer.
- 6-13** TEMA: NY I ET SVÆRT FAG
- 6** **MED JERMERNE SMØGET OP**
Ideudvikling, teknik, regi, instruktion, kulisser, pr og næsten alt det andet – Tobias Leander og Amalie Drud Abildgaard har hånd i det meste, når de selvproducerer periodedrama for Museerne i Helsingør.
- 8** **EN KRINGLET BRANCHE AT VÆRE NY I**
Mød fem unge, der alle er uddannet inden for de seneste fire år – og som synes, drømmen lader vente på sig. Hvad gør de, hvad håber de på, og hvilke råd giver de videre?
- 12** **ET FAG, HVOR TELEFONEN IKKE RINGER HVER DAG**
Ikke meget kommer af sig selv, når du er nyuddannet skuespiller. Julie Carlsen giver en peptalk som ansvarlig for skuespiluddannelsen på Scenekunsthøjskolen i København.
- 14** **'ACTORS 1BY1' NÆRMER SIG EPISODE 100**
Ann Hølund og Alexander Wiis satte den faglige podcast om skuespillere, 'Actors 1by1' i gang. Hør den, når du har læst, hvad de gerne vil med den.
- 16** **KLASSIKEREN MASSEHYSTERI OG DANS**
Two-women-machine-show (Ida-Elisabeth Larsen og Marie-Louise Stentebjerg) står bag danseforestillingen 'Mass Hysteria', der er baseret på YouTube-videoer.
- 18** I SKUESPILLET TJENESTE:
LITTEN HANSEN: "JEG HAR ALTID SAGT JA TIL EN UDFORDRING"
Politik og organisationsarbejde blev hendes skæbne. Blandt andet som formand – det hed det altså dengang, selv om man var kvinde – for Dansk Skuespillerforbund. Arbejdet for skuespilleres rettigheder går som en rød tråd gennem hendes liv i skuespillets tjeneste.
- 22** **GLIMT FRA ÅRETS GENERALFORSAMLING**
Næsten som at være der selv... Her får du en buket af små og store historier fra årets generalforsamling, hvor Benjamin Boe Rasmussen for tredje – og sidste gang – blev valgt som forperson.
- 28** **STUDIO EFTER SOMMERFERIEN**
I efteråret kan du lære af blandt andre Ina-Maria Rosenbaum, Jacqueline Lauritzen og Maibritt Saerens. Læs mere inde i bladet.
- 30** **APPLAUS TROELS II MUNK (1944-2023)**
I nærværende nummer er vores nekrolog – eller livsfortælling, om du vil, udvidet til to sider i anledning af Troels II Munks bortgang.

VORES KANALER

Vores hjemmeside:
www.skuespillerforbundet.dk

Vores facebookgruppe 'Medlem af Dansk Skuespillerforbund'. Gruppen er kun for medlemmer

Vores hjemmeside til efteruddannelse og netværk: www.dsfstudio.dk

Vores facebookside 'Dansk Skuespillerforbund'

Vores instagramprofil 'Dansk Skuespillerforbund'

FØDSELSDAGE

- **Cyron Bjørn Melville** 1. juli 40 år
→ **Alexander Behrang Keshtkar** 3. juli 40 år
→ **Per Jellum** 5. juli 50 år
→ **Morten Lindemann Olsen** 6. juli 40 år
→ **Jan Hertz** 8. juli 75 år
→ **Michael Worthman** 10. juli 40 år
→ **Alex Østergaard** 10. juli 30 år
→ **Astrid Højgaard Lundgreen** 11. juli 40 år
→ **Jimmy Jørgensen** 11. juli 60 år
→ **Peter Jorde** 13. juli 60 år
→ **Johannes Lilleøre** 18. juli 50 år
→ **Poul Elming** 21. juli 75 år
→ **Ulla Elvi Sell** 22. juli 75 år
→ **Robin Francis Bernadet** 22. juli 50 år
→ **Lene Maimu** 24. juli 80 år
→ **Vivienne Hall McKee** 24. juli 75 år
→ **Hanne Trolle** 26. juli 70 år
→ **Mikkel Hansen** 27. juli 40 år
→ **Joel Højerslev** 30. juli 50 år
→ **Pia Plesner** 31. juli 70 år
→ **Regitze Estrup** 1. august 50 år
→ **Per Klok** 2. august 75 år
→ **Tom Jacobsen** 4. august 75 år
→ **Katja Holm** 5. august 50 år
→ **Else Marie Laukvik** 8. august 80 år
→ **Mathias Käki** 8. august 30 år
→ **Lars Bo Begtrup** 10. august 70 år
→ **Michelle Bjørn-Andersen** 10. august 70 år
→ **Susanne Lange** 10. august 75 år
→ **Christine Albeck Børge** 12. august 50 år
→ **Torkild Lindebjerg** 13. august 70 år
→ **Charlotte Bøving** 15. august 60 år
→ **Gry Bay** 15. august 50 år
→ **Ove Pedersen** 18. august 85 år
→ **Joachim Castenschiold** 24. august 60 år
→ **Albert Jørgen Wichmann** 25. august 75 år
→ **Penille Albæk Andersen** 25. august 50 år
→ **Malene Beltoft Olsen** 28. august 40 år

SCENELIV #3 – 2024

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 6 gange årligt.

Oplag: 2.900 eks. – Abonnement: 425 kr. årligt

Dansk Skuespillerforbund
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk

Redaktion: Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Kristine Høeg,
krh@skuespillerforbundet.dk

Forsidefoto: Lærke Posselt

Grafisk design: Spine Studio
Tryk: KLS PurePrint

Debatindlæg og mindeord må maks. fylde 2800
anslag inkl. mellemrum

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b × h)
Helside (215 × 280 + beskæring) 10.000 kr.
Bagside (215 × 220 + beskæring) 10.000 kr.
1/2 side (196 × 124) 5.500 kr.
1/3 side – horisontal (62 × 254) 4.000 kr.
1/3 side – vertikal (196 × 81) 3.000 kr.
Visitkort (95,5 × 60) 700 kr.
Små medlemsannoncer (95,5 × 60 mm –
400 anslag inkl. mellemrum): 350 kr.

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker: Kontakt Kristine Høeg,
krh@skuespillerforbundet.dk

Næste nr. af Sceneliv udkommer
29. august 2024

LEDER

VI HAR ET ANSVAR FOR AT GIVE DE NYE I FAGET HÅB

Af Benjamin Boe Rasmussen

Det har længe været et kendt issue, at de unge i vores branche ofte føler det at blive færdiguddannet som en ny optagelsesprøve – simpelthen fordi branchens hoveddør kan være meget svær at slå ind, når du står med et helt nyt og meget kort cv. Ikke mindst inden for scenekunsten, hvor der ikke bliver castet på samme måde som i film- og tv-branchen. Debatten kører på skolerne, både herhjemme og i udlandet. Og derfor sætter Sceneliv i dette nummer fokus på det at være ny i et svært fag som vores – hvordan de unge oplever branchen, hvad de gør for at holde sig i gang, og hvilke tiltag de ser som mulige løsninger.

Noget af det, de taler om, er ønsket om at være bedre rustet til producere selv – eller i det mindste at få flere værktøjer til at kunne realisere deres ideer. Det taler lige ind i det, jeg ser som en tydelig tendens i vores fag: Der bliver flere små, uafhængige producenter. Fordi flere og flere tager sagen i egen hånd og skaber deres egne arbejdspladser – hvorfra de forsøger at slå døren ind til branchen.

Julie Carlsen fra Den Danske Scenekunsthøjskole er også med i temaet, og jeg synes, hun og hendes bagland tager den nye tendens alvorligt og arbejder seriøst på at blive bedre til at lære eleverne om både entreprenørskab, og hvordan de kan blive en aktiv del af branchen – i modsætning til 'blot' at vente på at blive samlet op. Udover at skolerne forbereder eleverne til at kunne blive iværksættere, kommer de også til at danne ramme om de nye kandidatuddannelser, hvor de nyuddannede bachelorer kan videreudanne sig – og jeg synes, vi skal være tålmodige og se, om ikke dette

kunne være en del af løsningen på at hjælpe de nye ind i branchen.

Men det ændrer ikke på, at en del af kampen også er at lære, hvor mangefacetteret et liv som skuespiller er; hvor mange ben, vi skal stå på. Dubbing, indlæsning, undervisning og spilbranchen. Og så netværket – det vigtige netværk.

'Bænken' – eller Joe & The Juice

Jeg kan godt huske, hvordan det var, da jeg og familien i sin tid flyttede til København – og byens kulturliv, der var på steroider i sammenligning med den sikre landsdels-scene i Odense, som jeg kom fra. Vi måtte bruge år på at opbygge netværk og viden om branchen, og konkurrencen var hård. Hvis ikke en tidligere medstuderende fra skolen havde foreslået mig til Per Fly – og dermed skaffede mig en rolle i 'Bænken', så havde jeg nok stået i Joe & The Juice i dag.

Sådan en historie har mange kolleger, og for mig viser det, at hvis du har DSF-rygmærket, så har du et fællesskab. Her i DSF afholder vi jævnligt events og netværksmøder for forskellige grupper af medlemmer. Grundideen er, at give jer mulighed for at dele erfaringer og gode råd – og at sørge for, at I opdager, at I har et fællesskab at gå ud i verden sammen med. For især som ny er det nemt at føle sig ensom eller alene i verden.

Vores fag skal have plads til fornyelsen

Derfor vil jeg enormt gerne takke de fem unge, der deler deres historier her i bladet – jeg håber, det kan give inspiration til flere i branchen. Her på forbundet vil vi klart reflektere over, hvordan vi som fagforening kan bidrage.

Jeg er sikker på, at flere af jer gerne stiller op, når det gælder Julie Carlsens ide om at invitere skuespillere ind, der endnu ikke har fået slået branchedøren helt ind. Vi vil også se, om en mentorordning har gang på jord – vores søsterfagforening Journalistforbundet har en ordning, så måske vi kan hente inspiration der.

For der er ingen tvivl om, at hvis der fortsat skal være nye kræfter, der har lyst til at overtage vores branche, skal de også have håb og tiltro til, at de kan gøre en forskel. Og her har vi alle – forbund, producenter, institutioner – et ansvar for at bevare fødekæden og sørge for, at vores fag har plads til den fornyelse, de unge kommer med. ●

ET SPRING UD I DET UKENDTE

På 'Under dybet' fik kongelig balletdanser **Sebastian Pico Haynes** lov til at prøve kræfter med en anden form for kreativ proces, end han er vant til. Det var både udfordrende, tankevækkende og berigende. Vi tog med til prøverne.

Af Louise Kidde Sauntved

Der er kun en uge til premieren på Anja Behrens store satsning 'Under dybet' på Operaen i København – en forestilling, der forener ballet, opera og popmusik i en fortælling om liv, død og seksualitet. Hele tredje akt er netop blevet ændret, og med flere end 50 dansere, fem operasangere, fire trækbasunister, ti børn og en enkelt popsangerinde på scenen ville lidt panik i luften være helt naturligt.

Det er dog den stik modsatte energi, der vælter os i møde på Operaens store scene. Selv om scenen er fyldt til randen af mennesker, hersker her ro og organiseret kaos. Koreografen, Oliver Marcus Starpov, er i fuld gang med at instruere de 40 korpsdansere, som iført voluminøse tylkjoler i orange, pink og lilla skal danne en farvestrålende blomst omkring det gigantiske røde kranie, der troner over dem på bagscenen. Instruksen foregår med en megafon, så alle kan høre ham.

Sammen og hver for sig

På forscenen slutter Sebastian Pico Haynes sig til de andre ni dansere, der på skift skal optræde som forestillingens fem rejsende. Alle er klædt i beige, som en stærk kontrast til de skarpe pangfarver, der flagrer over scenen bag dem. Stykkets anden koreograf, Sebastian Kloborg, kommer hen for at aftale, hvad der skal ske i den aktuelle scene, hvor 'De rejsende' skal genopstå – fra søvnen eller måske ligefrem

døden. Lidt efter slutter Anja Behrens sig til dem. Hun lytter mere end dikterer, mens hun koordinerer, hvem der skal være hvor, så der ikke opstår for store huller mellem dem på scenen, når først de går i gang.

Indtil videre skal de dog bare vente. Sebastian Pico Haynes beholder sin grå housecoat på og sætter sig på gulvet og ser på, mens operasangere og trækbasunister blander sig med det flagrende tyl. Indtil videre har de respektive kunstarter mest haft prøver hver for sig, men i dag skal de hele flettes sammen. Og Sebastian Pico Haynes er spændt:

“Vi har en masse grupper af folk, der ved, hvad vi laver, men ikke, hvordan vi gør det sammen. Hvad overgangen er. Det er det, vi skal finde ud af i dag. Jeg ved ikke, hvad de andre har øvet på, og de ved heller ikke, hvad vi har øvet på. Så det er meget spændende at begynde at forstå sin egen del af sammenhængen.”

Plads til spørgsmål

For Sebastian Pico Haynes har det været lidt af en øjenåbner at overgive sig til arbejdsprocessen med 'Under dybet', der startede allerede et år før premieren, hvor Anja Behrens holdt en ugelang workshop for de primære involverede. De arbejdede med ritualer for de tre hovedtemaer – fødsel, seksualitet og død. Hver medvirkende på workshoppen blev bedt om at komme med et ritual, som de enten skulle udføre alene eller sammen med andre. Og ud fra

det begyndte de i fællesskab lige så stille at skabe grundmaterialet til forestillingen.

Som klassisk trænet balletdanser er Sebastian Pico Haynes vant til, at der er nogle trin, han skal udføre på en bestemt måde og lære i en helt bestemt sekvens, og først når de er på plads, kommer det kunstneriske lag og den emotionelle involvering til. Hos Anja Behrens var det lige omvendt.

“Hun er virkelig god til at starte med ordene og samtalen – fantasien – inden det fysiske kommer på. I starten skulle vi lige finde ud af, hvordan vi gjorde det. Vi spurgte flere gange, om ikke vi kunne få noget mere krop på. Men hun havde brug for at starte med fantasien. Med tankerne. I stedet for at vi bare sagde 'okay, hvad er trinnet? Okay, det gør jeg', ville hun gerne have, at vi stillede spørgsmål ved det. 'Hvorfor?' Det er vi ikke vant til, at der er plads til på den måde.”

Men Sebastian Pico Haynes opdagede hurtigt, at tankerne lagde en spændende bund, der gav noget ekstra, da kroppen også fik lov at komme med.

Et trygt rum

“Det er guld værd at arbejde med en instruktør, der tvinger os til at have en dialog, så jeg ikke bare skal oversætte ind i min krop, men også godt må stille spørgsmål tilbage. Der kan være noget virkelig fedt i at arbejde med en koreograf og sige 'jeg forstår det, du mener, og oversætter det

ind i min krop, så det bliver til den drøm, du har'. Men det har været superfedt at få et nyt værktøj, der hedder, at vi også kan finde ud af det sammen.”

Også selv om det har været en udfordring at skulle slække på kontrollen:

“Vi er jo controlfreaks, der ved, præcis hvordan vores kroppe bevæger sig og hele tiden har styr på alting. Så det har været supersvært at slippe det og give plads til at skabe i fællesskab på samme tid. Men det forstod Anja heldigvis godt og skabte fra starten et trygt rum, hvor hun sagde 'stol på mig. Det er noget andet, men lad os prøve det her'.”

På scenen er de omsider blevet klar til de fem rejsende. Næsten.

Mens Anja Behrens ser koncentreret til, lægger hold 1, der foruden Sebastian Pico Haynes består af Alexander Stæger, Eukene Sagues, Stephanie Chen Gundorph og Astrid Elbo, sig ned på forscenen. Og venter, mens ensemblet og de fem operasangere bag dem bliver instrueret i overgangen.

Levende kunst

Sopran Gitta-Maria Sjöberg bryder ud i en smuk operaversion af Antony & the Johnsons 'Hope There's Someone', mens danserne sætter sig op og lytter. Og så er det omsider tid til at prøve det hele sammen.

Som den første rejser Stephanie Chen Gundorph sig op, træder lidt væk fra gruppen og begynder at danse. Så vågner de

andre en efter en. Da det bliver Sebastian Pico Haynes' tur, ser han sig først undersøgende omkring. Strækker kroppen og giver sig til at vende og dreje først overkroppen, så benene, som om han lige skal mærke, at alt virker. Derefter knuger han armene nærmest beskyttende om kroppen, strækker dem mod himlen og sætter langsomt mere kraft på bevægelserne.

Sebastian Pico Haynes er glad for, at balletten kan bruges i en mere teatralisk sammenhæng som i 'Under dybet' – og at det i det hele taget er blevet tilladt at blande genrer og faglighed mere end tidligere. For både korps og forestillinger bliver stærkere af afvekslingen. Den Kongelige Ballet producerer ti forestillinger om året, og han synes, det er vigtigt, at det er en blanding af klassikere og mere moderne produktioner. Både for publikums og udøvernes skyld:

“Vi skal lave både de store klassikere og noget nyt og eksperimenterende. Jeg tror, vi er et sted i dag, hvor kompagniet er klar til, at der skal ske noget nyt. Vi er blevet mere og mere sultne efter også at få lov til at stille de her spørgsmål, der ikke kun handler om teknik eller om at passe ind i en eller anden æstetisk boks. At finde ud af mere og lære mere. Om både kunstarten og os selv. For det er levende kunst, og vi skal kunne gå på scenen og sige 'det er derfor, vi gør det lige nu og her'. Vi bliver nødt til at blive ved med at stille spørgsmål. For både kroppen og sindet ændrer sig.” ●

“At få ideer er en muskel, der skal trænes – og det gør vi her” 🦵😓

Af Kristine Høeg
Fotos: Lærke Posselt

Fundraising, syning af mørklægningsgardiner, lån af en gammel båd, administrativt arbejde, invitationer til byens SFO'er, manuskriptskrivning, location scouting, indtaling af stemmer, at rigge fiskenet til settet og holde styr på teknikken – og stå på høje stiger. Alt det har de nyuddannede skuespillere **Amalie Drud Abildgaard** og **Tobias Leander** måtte lære sig selv i forbindelse med deres selvproducerede periodedrama for Museerne i Helsingør.

Forestillingens dramatiske afslutning bliver opført live i den rå Hal 16 på havnen i Helsingør. Her har Amalie og Tobias lånt en gammel båd, som er ved at blive rigget sikkert til, da den skal være del af stykket. Samtidig har de to selv syet meter efter meter af mørklægningsgardiner af stofrester, fordi de store vinduer skal dækkes af for at skabe den rette stemning.

At være selvproducerende kræver ikke bare, at du spiller skuespil – du skal kunne spille alle roller i produktionen. Og det er, præcis hvad Tobias Leander (TL) og Amalie Drud Abildgaard (ADA) gør, når de i juli har premiere på 'Den sidste time', som er deres tredje periodedrama for Museerne i Helsingør. De er begge uddannet i 2021 fra Den Danske Scenekunstscole i henholdsvis København og Aarhus, og deres første fælles forestilling fra 2022 vandt festivalen Historiske Dages fornyelsespris.

TL: “Grundideen er, at vi finder nogle temaer, der passer ind i nutiden, så vi med drama åbner historien for publikum. Til årets forestilling har vi læst en beretning om en flok mennesker, der blev tvangsindskrevet til at gå i krig, og dem har vi skrevet om.”

ADA: “Det første år skrev og producerede vi det hele selv – på to uger – men nu har vi flere midler og har Johanne Petrine Reynberg på som dramatiker og Daniel Fogh med som lyddesigner. Og jeg synes, det er dejligt, at vi – så tidligt efter vi er blevet færdiguddannede – kan være med til at give kolleger arbejde. Men derfra er det stadig Tobias og mig, der laver alt det praktiske. Vi ideudvikler og planlægger i toget herop, og så går vi i krig. Vi har selv syet kæmpestore mørklægningsgardiner, og vi inviterer selv de institutioner, vi gerne vil have ind at se stykket. Og så er der også meget administrativt arbejde.”

TL: “Det med at få ideerne er jo en muskel, du skal holde ved lige – og i det her projekt får vi virkelig lov til at sætte vores egne ideer på spil. I både det visuelle, instruktionen – hele universet. Det giver noget helt særligt, når vi så står foran publikum.”

ADA: “Præcis! Jeg er stolt på en helt anden måde, fordi vi er ind over hver en lille krog. Og derudover får vi kendskab til de andre fagligheder i en produktion – jeg har fået stor respekt for dem, der står på høje stiger hver dag.”

TL: “På flere måder er det her projekt virkelig båret af, at vi har det sjovt – og af at det ikke er en klassisk produktion. Det er ret befriende at rammerne er så fri.”

ADA: “Noget andet, jeg har lagt mærke til er, at jeg som nyuddannet oftere laver teater for branchefolk for at blive set og få det næste job – men det her handler om noget helt andet. Det her er for publikum, og jeg elsker at mærke, at vi rører dem.” ●

Med både en dramatiker og en lyddesigner tilknyttet dette års forestilling, har Amalie og Tobias kunnet bruge mere energi på selve skuespillet, end de kunne de første to år. I et mørkelagt lokale i byens gamle bymuseum, som bliver indrettet som beværtning, indtager Amalie rollen som militær kommandør, mens Tobias er en af de borgere, der er blevet tvunget til at melde sig til krigen.

En stank af gammel tang og hengemt historie breder i baggården ved Skibsklarerergården. Tobias og Amalie er ved at pakke effekter ud til deres selvproducerede forestilling 'Den sidste time', som de opfører for Museerne i Helsingør. Fiskenettene bliver en del af setdesignet, og ligesom alle andre regidele – eksempelvis en båd og et hav af LED-lys – har de selv været ude at finde og låne nettene.

'Den sidste time' bliver opført dels som live teater og dels som indspillet lydteater. Her går Tobias og Amalie ad Helsingørs historiske Gl. Færgestræde for at finde ud af, hvilke passager af forestillingen, der skal opføres hvor. Samtidig tjekker de, hvilke af lyddesigner Daniel Foghs baggrundsløde, der passer bedst til hver lokation.

“Vi vidste, det blev svært, men ikke så svært”

Af Kristine Hæg

“Mine medstuderende spørger, hvordan vi danskere får auditions”

Hvordan ser branchen ud for en, der lige er blevet uddannet fra en privat skole i London og er på vej tilbage til den danske branche? Vi har talt med Josefine Hartvig om, hvad hun glæder sig til – og hvad hun frygter som nyslået skuespiller.

Læs med på [Skuespillerforbundet.dk/nyheder/nyheder/artikler](https://www.skuespillerforbundet.dk/nyheder/nyheder/artikler)

Amalie, Hjalte, Liza, Christian og Nina er alle blevet uddannet inden for de seneste fire år, men mødet med branchen har været knoldet og fyldt med forhindringer. Alle håber, nogle tvivler, og en balancerer på kanten af forbundets prøvemedlemsregler – men fælles for dem er, at de har flere ting, de gerne vil forandre i deres fælles svære fag.

Hjalte Gustavussen: “Jeg føler mig som en trænet bokser, der ikke kommer i ringen”

Foto: Olaf Højgaard

Egentlig følte nu 29-årige Hjalte Gustavussen sig godt forberedt til 2022-virkeligheden som nyuddannet skuespiller. Han vidste, at det blev hårdt arbejde. At han skulle knokle for mulighederne. Og han var klar. Med nyslået eksamensbevis fra Panorama Academy i baglommen og en agent skulle vejen ind i branchen nok vise sig:

“Jeg havde helt sikkert regnet med, at jeg skulle knokle for det. Men jeg havde ikke forestillet mig, at det skulle være så svært bare at komme til audition. Jeg havde nok en tro på, at hvis du kan dit fag, og du er god og er en fed person, så skulle der nok være døre, der åbnede sig. For jeg kan jo godt. Jeg har lige spillet Hamlet i en BBC-produktion. Men ikke engang dét lader til at være en adgangsbillet.”

Hvis ikke Hjalte Gustavussen lander nogle flere eller bedre betalte roller, er han i farezonen for at ryge ud af forbundet. Også selv om han netop har afsluttet indspilningerne til hovedrollen i en kortfilm fra en prisbelønnet amerikansk instruktør.

Taktikken er ellers knivskarp – han arbejder på sit fag hver eneste dag, mailer med faste intervaller til teaterchefer, instruktører og castere, træner teknikker

og opdaterer showreel og billeder.

“Jeg synes faktisk, de på skolen var ret gode til at sætte os ind i den realitet, der ventede os, og lærte os om tilgangen til branchen. Det var ingen hemmelighed, at vi er nødt til at lægge os i selen for at lykkes. Så jeg forstår godt systemet, men det er meget svært at få lirket døren op til teatrene,” mener Hjalte Gustavussen, der beskriver, hvordan han kan skrive til et hav af castere og kun får få svar retur.

“Jeg tror, det handler om, hvad man plejer at gøre i branchen. Der er jo rift om jobbene, og det betyder, at der bliver castet i gruppen af dem, der kender nogen, eller blandt de navne, som folk kender. Men det betyder jo også, at vi som branche risikerer at lukke os om os selv – at det bliver forudsigeligt.”

For Hjalte Gustavussen betyder det længere perioder uden job:

“Jeg er megataknemmelig og stolt over det, jeg har lavet allerede nu, men jeg føler mig også lidt som en bokser, der har trænet og trænet uden at komme i ringen. At blive set på giver en særlig og vigtig erfaring – det mærkede jeg, da jeg var på Hamlet, hvor jeg var den eneste ‘ukendte’ skuespiller.”

Amalie Drud Abildgaard: “80 procent af tiden laver jeg noget, jeg ikke er uddannet til”

Foto: HEIN Photo

Da Amalie Drud Abildgaard i 2021 dimitterede fra Scenekunstsolen i Aarhus, ventede der roller på både film og teater, men alligevel synes hun ikke, at hun dengang havde nogen anelse om, hvordan den branche, hun kom ud i, fungerer. For hun har siden oplevet, at hårdt arbejde og selvdisciplin ikke er nok til at lande et job – held lader til at være en afgørende faktor, siger hun:

“Jeg har været heldig – jeg har stået på flere af de store landsdelsscener og lavet film, og det er jeg taknemmelig for. Men jeg har også lange pauser, og fremtiden byder lige nu kun på ét job i foråret 2025 – udover mine egne produktioner. Det er vildt skræmmende! Jeg gør ellers alt det, jeg ved, jeg kan gøre. Opdaterer håndbogen med nye billeder, klipper en ny showreel, laver selftapes og sender mails ud. Rigtig mange mails – nogle uger op til 20. Størstedelen får jeg ikke svar på, og det kan være lidt demotiverende at sende så meget energi ud i universet uden at få respons. Jeg har fået en god uddannelse – og så sidder jeg og skriver mails,” fortæller Amalie Drud Abildgaard, der blandet andet bruger tiden på at producere selv og netværke med branchefolk.

Hun er ikke ked af at være selvproducerende, tværtimod – men hun

synes, hendes uddannelse var rettet mod en anden virkelighed, end den hun sidder i:

“Jeg elsker det, jeg laver, og jeg kæmper for mine produktioner, men 80 procent af tiden laver jeg noget, jeg ikke er uddannet til – skriver fondsansøgninger, pitcher, holder styr på budgetter. Vi havde et lille forløb med entreprenørskab på skolen, hvor en administrator talte om moms, og lod os kigge på andre menneskers fondsansøgninger. Det var meget teoretisk, og jeg ville ønske, at vi for eksempel havde taget udgangspunkt i vores egne bachelorprojekter. Det havde været vildt smukt at stå med noget, der var vores egen stemme, som vi havde lært at sælge videre.”

Hun foreslår, at vi gentænker skuespilleruddannelserne eller de krav, der er til statsstøttede teaterforestillinger:

“Kunne man forestille sig, at der kun er optag på skuespillerlinjen hvert andet år? At halvdelen af eleverne bliver uddannet til at producere egne ting? At de teatre, der får offentlige midler, skal bruge en vis andel nyuddannede? Lige nu er det ikke bæredygtigt. Vi får en dyr uddannelse, men kommer ud i en branche, hvor de fleste af os kun har et job en gang imellem og ellers er på dagpenge. Hvis vi uddanner folk til dagpenge, så uddanner vi måske for mange?” spørger Amalie Drud Abildgaard.

Christian Iversen: “Det jeg har fået med fra uddannelsen, er det, jeg bruger mindst”

Foto: Jakob Carlsen

Det er ikke, fordi der er så stor forskel på virkeligheden og det, som nu 30-årige Christian Iversen havde forestillet sig, da han blev færdig på Scenekunsts skolen i København i 2022:

“Det er et marked med stor konkurrence om få stillinger – det vidste jeg på forhånd. Men jeg havde en ide om, at jeg ville være bedre forberedt. At min uddannelse ville fungere som en god håndværkeruddannelse og et blåt stempel, og jeg samtidig fik nogle af de kompetencer, der skal til for at klare sig i branchen. Det betyder, at det jeg fik med fra uddannelsen, er noget af det, jeg bruger mindst – fordi jeg ikke har fået den ensemblekontrakt, som jeg oplever, at skolen især er rettet mod.”

Som mange af sine nyuddannede kolleger er Christian gået i gang med at ‘efteruddanne’ sig selv: Skabe systemer, finde ud af hvilke veje der findes ind i branchen, lære teatrenes årshjul at kende – alt det der måske kan kaste en projektsættelse, en casting, en audition af sig.

“For mig var det stort at forstå de her ting, men det er jo ikke, fordi det er en hemmelighed. Hvorfor underviser skolen ikke mere i det? Tænk hvis vi havde fået den vejledning – og havde lært at lave

en virksomhedsstrategi. Som det er nu, skal jeg oparbejde en masse nødvendige kompetencer, og det tager tid og energi fra at bruge mit fag til det, jeg er udlært til,” beskriver Christian Iversen, der med to opgaver siden dimissionen føler, at han kun lige har dyppet tåen i sit fag.

“Det er en dyr uddannelse, vi får, og hvis ikke vi bliver brugt, så er det godt nok en dårlig investering. Tilmed er både uddannelsen og hele branchen støttet af offentlige midler – så hvorfor taler vi ikke om, hvem der har ansvaret for at samle det nye talent op, udvikle det og sørge for, at det ikke forsvinder?”

Noget af det, som Christian Iversen har tænkt kunne være en hjælp for ham og andre nye i branchen, er en slags mentorordning:

“Jeg har flere, som jeg kan række ud til, men primært én mentor, som i sin tid hjalp mig med at læse op forud for optagelsen på skolen. Måske det kunne være en ide, at forbundet faciliterer en mentorkontakt – der må være nogen med erfaring og lyst til at hjælpe os med at skabe struktur og sætte realistiske mål og deadlines. Det vil være en kæmpe hjælp!”

Nina Ingemann: “Jeg er overrasket over, hvor få muligheder der er for at blive set”

Foto: HEIN Photo

For Nina Ingemann var udfordringen tredobbel, da hun i 2022 var færdig på Royal Academy of Dramatic Art i London; hun skulle tilbage til sit danske modersmål, opbygge sig et netværk og forsøge at lande sine første roller.

“Jeg blev uddannet midt under corona, så det var en udfordret branche, jeg kom ud i. Og selv om jeg i starten blev inviteret med på et festivalprojekt, har min oplevelse været, at jeg som klassiker-orienteret skuespiller måske ikke var så relevant på det tidspunkt. Selvfølgelig skal jeg kunne tage et afslag, men jeg er overrasket over, hvor få muligheder der er for at blive set af castere og instruktører. I hvert fald for os nyuddannede, der ikke allerede har et navn,” fortæller Nina Ingemann, der ikke kan undgå at sammenligne med det land, hun er uddannet i:

“Danmark en lille branche i forhold til England, men med en kæmpe talentpulje. Her er så mange knivdygtige skuespillere, der kæmper om meget lidt arbejde, og samtidig har vi ikke rigtigt en kultur med åbne auditions. Jeg ser i hvert fald sjældent teatre holde åbne auditions. Det er en særlig praksis, der betyder, at der er mange, der ikke bliver set – til trods for at så mange stykker bliver sat op for offentlige midler.”

At hun synes, det virker næsten umuligt at få en fod indenfor, betyder dog ikke, at

Nina Ingemann har opgivet drømmen – men hun føler, hun er nødt til at slå knuder på sin personlighed:

“Jeg prøver at gøre alt mit grundarbejde med at gøre opmærksom på mig selv på mail. Jeg kan dog ikke lide at være aggressiv og synes ikke, der er en kultur for, at jeg personligt kontakter instruktører eller producenter – jeg oplever det som meget grænseoverskridende. Casting i dag er ofte via selftapes, som kan være positivt, men også skaber en følelse af isolation i arbejdet. Vores fag er jo afhængig af et samspil med andre, og det nødvendigt at holde den del i gang – og derfor har jeg også deltaget i flere workshops hos DSF Studio. Men det er svært at komme med på dem, som casterne afholder, og jeg synes, det ville være rart, hvis branchen var mere grundig i forhold til at opdatere sig på nye ansigter.”

Som eksempel på en, der – trods Nina Ingemanns nytrykte eksamensbevis – sprang ombord i et samarbejde, nævner hun Christoffer Berdal:

“Jeg spurgte ham, om han kendte en ung instruktør, som ville arbejde på mit koncept ‘Konger i korsetter’, der blev udtaget til Hamletscenens ‘Shakespearementarium’, men han foreslog sig selv. Det var skønt, at han, der er så etableret, har så åben en indstilling til en nyuddannet, som tilmed kom fra udlandet.”

Liza Westh: “Jeg er overrasket over, hvor mange kompetencer jeg har brug for”

Foto: Christmillion

De fleste kan huske, hvor de var, da corona ramte os i marts 2020. Liza Westh sad på sit kollegieværelse i London. Der var udgangsforbud, og universitet, hvor hun tog sin SU-godkendte skuespilleruddannelse, blev lukket. Hun kom aldrig tilbage til skolen – og afgangsforestillingen, som de havde arbejdet på siden oktober, blev aldrig opført.

“Afgangsforestillingen er så vigtig. Det er der, alle agenterne kommer. Der, man bliver set. De fleste afgangselever bliver signet af en agent efter forestillingen. Så hvis ikke det havde været for corona, var jeg nok blevet derovre,” fortæller Liza Westh, der rejste hjem til København i juni 2020.

Da der endelig kom gang i de danske scener igen, blev der primært opført udskudte – og allerede castede – forestillinger. En situation, hun synes stadig præger hendes muligheder for at få gang i arbejdslivet:

“Jeg vidste godt, at det ikke ville lyse rødt. Der ville ikke være linet job op. Jeg har spillet teater, siden jeg som 12-årig begyndte på en teaterskole, og jeg har også oplevet at få en hel masse nej'er og at skulle op på hesten igen. Men omstændighederne har gjort det sværere, end jeg regnede med.”

For tiden underviser Liza Westh på den skole, hvor hun selv tilbragte sin ungdom, og hun elsker det. Men selve branchen oplever hun stadig som en ‘lukket klub’:

“Jeg synes, branchen skal blive bedre til at lukke frisk blod ind og være mere åbne

for os, der kommer med en udenlandsk baggrund og en anden tilgang til faget. Jeg er med på, at kendte navne sælger billetter, men man går samtidig glip af talenter, der så ikke bliver brugt.”

En af de helt store forskelle på Danmark og England, forklarer Liza Westh, er det med agenterne – i England er de fundamentet, mens vi herhjemme mere betragter dem som et fordyrende mellemlid:

“Der er flere om buddet derovre, og det er mere konkurrencepræget, men omvendt føler jeg samtidig, at der er flere muligheder. Det handler mere om at komme først end om, hvem du kender. Det kræver, at du har en god agent, der skaffer dig auditions og castings, men jeg synes, det er mere fair end i Danmark, hvor det er nærmest umuligt at opdage at der er casting.”

Så som mange andre holder Liza Westh sit netværk levende – og det har kastet hende i en retning, hun ikke havde set komme:

“Jeg har været overrasket over, hvor vigtigt det er, at vi skaber vores egne muligheder, og hvor mange kompetencer jeg reelt har brug for, men omvendt har det gjort mit arbejdsliv så meget bredere. Jeg kom på et tidspunkt med på en kortfilm som produktionsassistent, hvilket førte til, at jeg blev producent på en anden produktion. Jeg havde ikke min vildeste fantasi forestillet mig, at jeg skulle producere, og jeg måtte spørge kloge mennesker og google mig frem til viden om det. Men nu skal samme instruktør lave en kortfilm i Frankrig, hvor hun har skrevet en rolle til mig.” ●

Fem gode råd til dig, der er helt ny i faget 🙌✅

- “Gå allerede i gang med at skrive til dit yndlingssteater og dine yndlingsinstruktører, mens du er under uddannelse – det er nu, folk kigger på dig.”
Amalie Drud Abildgaard
- “Det er okay at sige, at du ikke har et job – for det er faktisk normen. Tal hinanden op og anbefal hinanden – vi er i virkeligheden sjældent konkurrenter, fordi så mange castings er baseret på type.”
Christian Iversen
- “Der er ikke nødvendigvis overensstemmelse mellem kvaliteten af det, du laver, og det, du tjener. Så det er ikke en skam at have et ‘dayjob’ ved siden af – så længe du over dig hver dag, selv om du er træt.”
Hjalte Gustavussen
- “Sæt en tidshorisont for dig selv, og prioriter din tid inden for en dag, en uge og en måned. Det er med til at give struktur og sikrer, at tiden ikke slipper væk fra dig.”
Nina Ingemann
- “Tag på kursus – og husk at yde lige så professionelt, som hvis det var et job. Når jeg ser en, der gør det, husker jeg det og sætter for eksempel vedkommende i kontakt med et projekt, jeg ikke passer eller har tid til selv.”
Liza Westh

Julie Carlsen fra Scenekunsts-kolen: “I vores fag er der perioder, hvor telefonen ikke ringer” 🙅📞

Af Kristine Høeg

Som skuespiller var **Julie Carlsen** vild med det varierede freelanceliv, og det er den glæde, hun som uddannelsesleder forsøger at videregive til de studerende på Scenekunsts-kolens afdeling i København. Samtidig ved hun, at det er vigtigt at tale om den virkelighed, der rammer efter sommeren – selv om det er svært at gøre uden at fratage dem håbet.

Hvad er et godt skuespillerliv? Der er helt sikkert lige så mange svar, som der er skuespillere. Men uanset om de nyuddannede, Sceneliv har talt med i dette tema, kommer fra en af afdelingerne på Den Danske Scenekunsts-kole, en privat dansk uddannelse eller en udenlandsk skole, er ønsket i hvert fald stort set det samme: At blive en fast del af et teaterensemble.

Hos Julie Carlsen, der er ansvarlig for skuespiluddannelsen på Scenekunsts-kolen i København, er et godt arbejdsliv dog først og fremmest et arbejdsliv, hvor en skuespiller laver store, små, fine, mærkelige og forskellige ting, hvor de underviser, og hvor de selvproducerer. Og hvor de næsten med garanti også har perioder uden arbejde.

“Jeg har selv været fastansat skuespiller, og så har jeg været freelancer i 30 år – og jeg elsker virkelig freelancelivet. Jeg synes, det er en gave at beskæftige sig med at fortælle mange forskellige historier til andre mennesker – og jeg gør mit bedste for at uddanne de studerende til at blive gode til lige præcis det. Men jeg vil også gerne nedbryde ideen om, hvad der er fint, og hvad der ikke er. Et godt arbejdsliv er i mine øjne et, hvor man laver alt muligt. Derfor forsøger jeg at opdrage vores studerende til at nyde en bredde i deres fag,” forklarer Julie Carlsen

Den bredde inkluderer som nævnt også, at det går op og ned – og måske især ned, når man er nyuddannet:

Perioder hvor telefonen ikke ringer

“Jeg oplever, at der ofte går tre til fem år, før vores nyuddannede får skabt et stabilt freelanceliv, og det kræver selvfølgelig tålmodighed,” fortæller Julie Carlsen, der egentlig er tilfreds med den måde, Scenekunsts-kolerne forbereder de kommende skuespillere på den virkelighed, der venter på den anden side af eksamensbeviset:

“Jeg synes, vi forsøger at klæde dem på til, hvad der kan ramme dem. Vi er jo tvunget til at tale om det svære – ikke

mindst i forbindelse med at dagpengereglerne er blevet strammet så meget, som de er – men omvendt vil jeg også meget nødtigt tage håbet fra nogen. Det ville være tarveligt at sige til de studerende, at det måske ikke er dem alle, der lever af det her om fem år.”

“Jeg oplever dog, at de studerende godt ved, hvordan det ser ud, men også at de siger ‘nu ser jeg, hvad der sker’, og så er det først i september, når der ikke er sket noget, at det rigtigt rammer dem. Men med vores fag accepterer vi også, at der kan være perioder, hvor telefonen ikke ringer – og det er sindssygt hårdt.”

Undervejs i interviewet nævner Julie Carlsen dog, at hun godt kunne tænke sig at finde tid i uddannelsesplanen til nogle dialogmøder:

“Vi hiver ofte folk ind, der har masser af arbejde, men det kunne være fedt, at de studerende også møder nogle af dem, der er i branchen, men som ikke rigtigt har så mange opgaver. Måske de kunne give nogle oplæg og tale med de kommende dimittender om, hvad der venter.”

Formålet med entreprenørskab

Det er blandt andet faget entreprenørskab, der skal forberede de studerende på freelancelivet; det er her, de lærer om at producere selv, at søge fondsmidler og alt det andet, der skal til for at skabe noget fra bunden.

Nogle af de nyuddannede fortæller dog, at de har oplevet den undervisning som mindre grundig; at det mest var en eftertanke i forhold til den anden undervisning. En tidligere elev fra Scenekunsts-kolen i København fortæller ligefrem, at han oplevede at få at vide, at han ikke skulle bekymre sig om tiden efter uddannelsen, så længe han gik på skolen, mens en anden er ærgerlig over, at de ikke arbejdede med egne bachelorprojekter i forbindelse med for eksempel fondsansøgninger, men i stedet blev præsenteret for gamle ansøgninger.

“Entreprenørskabfagets grundtanke er netop at lære de studerende at komme fra ide til færdig forestilling – at hjælpe

dem med at finde deres egen stemme. Det har været et vigtigt fag siden 2016, hvor skolen blev en BA, så hvis der er nogen, der oplever, at de ikke er blevet undervist i det, er det i hvert fald noget, vi skal kigge på,” mener Julie Carlsen, der dog understreger, at bachelorprojektet ikke nødvendigvis behøver at være en forestilling – og at det derfor ikke vil give mening at sige, at man altid skal arbejde med sit bachelorprojekt hele vejen gennem entreprenørskab.

Men hun kan ikke genkende, at de studerende ikke må arbejde med deres egne projekter:

“Det er rigtigt, at nogle laver en færdig forestilling, mens andre vælger en mere undersøgende og abstrakt opgaveløsning. De studerende bliver bedt om at skrive deres egne fondsansøgninger i undervisningen, for hovedformålet er at klæde dem på til at kunne det her. Og jeg har da også en billet liggende her på mit skrivebord til en forestilling, der er en videreudvikling af et bachelorprojekt fra Aarhus, der nu bliver opført i København.”

Inspiration fra udlandet

Da Scenekunsts-kolen i sin tid blev en BA, skete det for at side-stille den danske og de udenlandske skuespilleruddannelser. Det har – mener Julie Carlsen – bidraget til, at det er blevet nemmere at komme til Danmark med en uddannelse fra et andet land.

Men hun ser også en anden afledt effekt, som vil kunne komme de nyuddannede skuespillere til gode – en som flere af dem også selv har bemærket:

“Jeg synes, der er kommet flere open calls i Danmark, og her tror jeg, branchen har ladet sig inspirere af udlandet, der har en langt større tradition for de åbne auditions. Selvfølgelig er det en længere proces, men jeg tror på, at jo flere der oplever, at det bærer frugt, desto mere vil man bruge den fremgangsmåde.”

Noget andet, som Julie Carlsen vil fremhæve, er skuespillerforbundets teaterchefsaudition, som hun anbefaler nyuddannede at deltage i:

Det er ikke nok at sende mails

“Det med at sætte tv- og filmstjerner på scenen er desværre en del af hele vores måde at lave kulturliv på, fordi teatrene er så afhængig af at sælge billetter. Og det er selvfølgelig ikke smart, når man er nyuddannet. Derfor er jeg også meget glad for forbundets tiltag med at lave teaterchefaudition.”

“For teatercheferne siger, at de har brug for at se folk spille, hvis de skal hyre dem – det er ikke nok bare at sidde og sende mails.”

Ikke fordi mails ikke kan være effektive, forklarer Julie Carlsen, men det er vigtigt, at du som ny har noget konkret at sende. Og så er vi tilbage ved det med at være selvproducerende:

“Lav noget sammen med nogle af dine kolleger, som du arbejder rigtig godt sammen med. Kontakt de åbne scener og stil jer op og spil i en uge, hvor I betaler det, det koster – og inviter så alle dem, I gerne vil have ser jer. Det er sådan, du bliver synlig i faget.” ●

Vi skal dele alt

Af Louise Kidde Sauntved

– også det svære

‘Actors 1by1’ er den podcast, du måske kan huske, du har hørt på et tidspunkt. Den hvor skuespillere i et trykt og åbent rum interviewer hinanden om de emner, der ligger dem mest på sinde. Episode nummer 100 er netop udkommet – og bag serien står skuespillerne Ann Hølund og Alexander Wiis.

Ideen til podcasten ‘Actors 1by1’ kommer blandt andet fra det amerikanske program ‘Inside Actors Studio’, hvor skuespillere blive interviewet om deres arbejdsmetode. Alexander Wiis fulgte programmet og glædede sig ofte over at se sin egen arbejdsmetode spejlet. Han tænkte ‘okay, Anthony Hopkins læser også manuskriptet rigtigt mange gange – ligesom mig. Fedt’.

Alexander: “Vi havde ikke noget lignende herhjemme. Så ‘Actors 1by1’ udsprang dels af et ønske om at snakke med kolleger om, hvordan de arbejder, og dels et ønske om at gøre de samtaler tilgængelige for en ny generation.”

Ann: “Vi havde selv lyst til at blive klogere på, hvordan andre griber deres arbejde an.”

Ann Hølund og Alexander Wiis er selv skuespillere, og mener begge, at det er medvirkende til, at deres podcast har udviklet sig til et trykt rum, hvor paraderne får lov til at falde med dybe, givende – og meget forskelligartede – samtaler som resultat.

Konceptet bag ‘Actors1by1’ er nemlig en stafet, hvor den, der bliver interviewet, efterfølgende selv vælger en at interviewe i det næste afsnit.

Ann: “Podcasten er på skuespillernes præmis. Et øjebliksbillede af, hvor den pågældende spiller er lige nu og her. Hvor gæsterne også kan kigge tilbage og reflektere over deres karriere.”

Alexander: “Fordi de snakker med en, der er indforstået med håndværket, kan de gå i dybden. Nogle gange bliver det virkelig nørdet, og det er superfedt. Vi plejer at sige, at de skal forestille sig, at det er en snak over et glas rødvin, som de også kunne have haft derhjemme.”

Ved aldrig, hvilken vej det går

Nogle gange er det to spillere, der kender hinanden virkelig godt. Andre gange kender de slet ikke hinanden på forhånd.

Ann: “Det er meget forskellige ting, der afgør, hvem folk vælger at interviewe. Måske har de arbejdet sammen, men aldrig lært hinanden rigtigt at kende. Eller også var der nogle spørgsmål, de ikke nåede at stille, mens de arbejdede sammen. Eller de har måske altid været fascineret af måden, den anden arbejder på. Vi ved aldrig, hvilken retning stafetten tager.”

Afsættet er dog altid, altid en compliment.

Ann: “Vi opfordrer dem til at finde en, de er inspireret af. Og som de har lyst til at give en compliment. For vi skal være bedre til at fortælle det, når vi bliver inspireret af hinanden, eller når nogen gør noget, der skiller sig ud.”

Alexander: “Og så er det at starte med en compliment bare et virkeligt godt afsæt for at åbne op. Fordi man føler sig set.”

Ann: “Rigtig mange venter med at give complimenten, til optagelsen er i gang, så det står helt rent og ikke er afsløret

Ann Hølund og Peder Holm Johansen.
Privatfoto

på forhånd. Derfor kommer det også tit bag på den, der modtager det. De siger ‘wow! Tak!’. Og så bliver der lidt stille hver gang: ‘... nå ja, jeg synes da også at du er superdygtig.’”

Afsnit nummer 100

Stafetten har kørt siden 2017, og ‘Actors 1by1’ nåede for nylig til udsendelse nummer 100. Indimellem er stafetten gået i stå, og så har Alexander Wiis [AK7] og Ann Hølund sat den i gang igen. Ud fra samme koncept: Inviter en spiller, du er nysgerrig efter at vide mere om, som du beundrer, og som du har lyst til at give en compliment.

Ann: “Den seneste jeg selv startede op, var Peder Holm Johansen. Både fordi jeg er meget fascineret af ham som spiller, og fordi vi er opvokset i den samme lille landsby. Han er kommet i mine bedsteforældres hjem. Men jeg mødte ham først tre måneder før, jeg inviterede ham til podcasten. Det møde var meget særligt og betydningsfuldt for mig. Det er et fantastisk eksempel på, hvad møder kan. Hvad vores podcast kan, og hvor forskellige møderne kan være.”

I samme båd

Både Ann Hølund og Alexander Wiis arbejder ulønnet på podcasten. Men hver gang de tænker, at nu skal konceptet gættæktes, så laver de et nyt afsnit og bliver endnu engang bekræftet i, hvor givende

grundideen er. For dem der medvirker, og dem der lytter.

Ann: “Vi har snakket meget om, hvad det betyder for den mentale sundhed at have en platform, hvor man kan spejle sig i sine kolleger. Selv de spillere, der er landet et stabilt sted i deres karriere, kan have usikkerheder og ting, der er svære for dem. Den erfaringsudveksling er rar at have.”

Alexander: “Det er så fedt at opleve, når en person åbner op og faktisk gerne vil snakke om det, der måske er svært. Det er sindssygt givende. Både for os og for lytterne. For det viser, at vi alle er i samme båd, uanset hvor vi er i vores karriere.”

Ann: “Ja, vi er alle sammen bare mennesker, der føler og mærker. Uanset om man har været i gang i mange år eller først lige er gået i gang med at opbygge sin karriere. Jeg bliver rigtigt rørt, når vi laver de her produktioner, og der så opstår helt åbne og ærlige samtaler. Det er rørende, når en spiller siger ‘shit, hvor kan det være hårdt – og når I mærker det og det, så skal I måske lige tage en pause, for det er ikke det værd’. For det er jo en branche, hvor vi bruger os selv hele tiden.”

Lidt løsere kort

Ann: “Der er flere, der efterfølgende har sagt ‘gud, hvorfor gør vi ikke det her noget mere?’. For vi møder hinanden på kryds og tværs, til arrangementer og premierer, men

når ofte kun hurtige snakke. Vi har oplevet at have nogle inde, der har kendt hinanden i mange år, men aldrig har haft lige dén snak. Nogle gange kan vi i vores branche godt holde kortene lidt for tæt til kroppen og kun tale om det, der går godt. Det vil vi gerne være med til at ændre. For hvorfor ikke hjælpe hinanden og bruge hinanden, så vi kan dele det, der lykkes – og hvordan vi fik det til at lykkes – men også dele usikre tider og det, der er svært?”

Derfor håber Ann Hølund og Alexander Wiis også, at de i fremtiden måske vil kunne udvide samtalerummet. En af drømmene er at skabe en platform, der også kan bruges af andre dele af branchen, så instruktører kan erfaringsudveksle med instruktører, castede med castere, scenografer med scenografer og så videre. De ser også mulighed for at kunne skabe et lignende rum under prøveforløbet på en teaterforestilling, så spillerne lærer hinandens processer og tanker bedre at kende. Mulighederne er mange, og efter syv år er Ann Hølund og Alexander Wiis klar til at ryste posen lidt.

Så længe det ikke går ud over det intime rum og den gode samtale. ●

Du kan finde ‘Actors 1by1’ der, hvor du normalt lytter til podcasts.

KLASSIKEREN

MASS HYSTERIA

Ovennævnte er blot en af en stribe af danseforestillinger, hvor de to medlemmer af duoen two-women-machine-show danser synkront. De to kvindelige dansere og koreografer er Ida-Elisabeth Larsen og Marie-Louise Stentebjerg, som begge er uddannet ved Salzburg Experimental Academy of Dance. Lige netop denne forestilling er baseret på videoer fra YouTube om massebegivenheder, som man på scenen har genskabt i den sorte kasse, en dansescene er. Om forestillingen har Ida-Elisabeth Larsen til Iscene.dk sagt følgende:

“Det politiske og æstetiske potentiale i det mellemrum interesserer os. Det kan føles som en skøn blindhed, for man kan ikke altid fornemme, hvor den anden og man selv begynder eller slutter.”

Tak til Dansehallerne for at levere fotos og hjælpe med baggrundsinformationer.

I skuespillets tjeneste: Litten Hansen

“Jeg har altid sagt ja til en udfordring”

Af Jacob Wendt Jensen
Portrætfoto: Lærke Posselt

Litten Hansen har brugt de fleste af sine arbejdsår som skuespiller til praktisk og politisk arbejde. Som blandt andet medlem af Folketinget, direktør for Copydan og formand for Dansk Skuespillerforbund i knap et årti. Den første kvindelige formand. I det hele taget var hun ofte en kvinde i ledelseslaget, og det krævede både slagkraft og mod at bide skeer med konservative mandspersoner. Og et helt tredje våben – nemlig humor.

Allerede før hun blev skuespiller, fik Litten Hansen sans for mere end det kunstneriske i faget som skuespiller: “Det begyndte med, at jeg fik en uddannelse som korrespondent, og jeg blev dygtig til at skrive på maskine. Det var dengang, man skrev med fire gennemslag og stencil. Allerede som barn havde jeg deltaget i en konkurrence, som Gyldendal udskrev, da de begyndte at udgive tranebøger. Jeg vandt, og præmien var hele 20 tranebøger, og jeg var lykkelig. En af dem var Alan Patons ‘Ve, mit elskede land’, der handlede om situationen i Sydafrika. Jeg blev helligt forarget, da jeg læste om zuluhøvdingen, der brændte det pas, som alle de sorte skulle gå med. En prægtig figur. Undertrykkelsen af de sorte i Sydafrika og apartheid var fremmed for mig. Jeg var jo opdraget til, at alle mennesker var lige,” siger Litten Hansen, og fortsætter: “Ikke længe efter kom filminstruktør Henning Carlsen hjem fra Sydafrika med filmen ‘Dilemma’ (1962). Den havde premiere i den gamle biograf Carlton. Den film fik bare min indignation til at blusse endnu mere op.”

Da Litten Hansen havde ry for at være god til kontorarbejde, fik hun tilbudt at blive sekretær i Den danske Anti-Apartheid Komité.

Blæksprutte i VS

Der slog hun ørerne ud og lærte af en god blanding af gamle frihedskæmpere og politikere fra Sydafrika og andre lande fra samme region.

“Især klikkede jeg med Eduardo Mondlane fra Mozambique. Han var præsident for frihedsbevægelsen i Mozambique, FRELIMO. Han var altså det mest charmerende – han slog fuldstændig benene væk under mig.

En stor basse, som havde meget let til latter, og det har jeg også. Og så spurgte han, om jeg kunne tænke mig at komme til Tanzania. Der havde de en flygtningelejr, hvor de lærte flygtninge fra Mozambique at læse, skrive og slås. Der var ikke noget, jeg hellere ville. Han tog hjem, og vi skulle så bare lige arrangere, hvordan jeg skulle komme derned. Men så blev han slået ihjel af en brevbombe.”

Det fik blot Litten Hansens engagementet i sagen til at blive endnu stærkere.

“På grund af mine maskinskrivningsever blev jeg spurgt, om jeg ville være referent på SF’s hovedbestyrelsesmøde. Det gik godt i et par år, inden jeg kom med i VS i 1967.”

Teaterskole frem for universitet

På partiets kongres blev det tydeligt, at der manglede kandidater til at dække hele landet.

“Vi holdt kongres på en skole, hvor folk sov på gulvet i gymnastiksalen. Det var en rodebitik med et miskmask af tidligere SF’ere, tidligere DKP’ere, anarkister og blomsterbørn. Men vi fik da etableret et nogenlunde funktionsdygtigt flertal. Jeg stillede op, og jeg blev også medlem af Forretningsudvalget, hvor jeg mødte teatermanden Arne Skovhus.”

Han havde fået Fiolteatret.

“Skovhus kunne hverken skrive på maskine eller føre kassekladder. Det kunne jeg til gengæld. Vi blev gode venner, og lige der startede min teaterkarriere. På Københavns Universitet havde jeg bestået bifagseksamen i historie og alle deleksamer i Samfundsfag, så jeg manglede kun at skrive mit speciale i ‘International politik’. Og det mangler jeg stadig. Lige da jeg var ved at forberede specialet, ringede Skovhus og spurgte, om jeg havde lyst til at blive elev på hans nye teaterskole på Fiolteatret.”

Litten Hansen tænkte sig om et i par timer og ringede og sagde ‘ja tak’.

Ikke nogen ny Ghita Nørby

Målet med den alternative elevskole var at uddanne skuespillere, der var politisk bevidste.

Med på Litten Hansens hold var Søren Thomsen, Pierre Miehe Renard, Grith Bacher og Jesper Christensen. Det blev det andet og sidste hold på Fiolteatrets elevskole, og der blev eksperimenteret meget. For eksempel blev der lavet en forestilling om narkomaner – ‘Narkodage’ – hvor man fandt fem-seks narkomaner, der skulle spille teater. Det var ikke altid lige let at holde styr på dem.

“Jeg kunne godt lide at være på skolen, men ret hurtigt konkluderede jeg dog, at jeg aldrig ville blive en ny Ghita Nørby. Men så sagde folk til mig ‘det behøver du heller ikke at være’.”

Blandt mange roller var også moderen i Brechts stykke af samme navn. Kaninen i ‘Alice i Eventyrland’ og bunkevis af børneteater. Meget af det politisk.

“Brecht, Dario Fo og et stykke af Ebbe Reich Kløvedal med titlen ‘På vor lysegrønne ø’. Vi spillede engang en børneforestilling, der hed ‘Du skal ikke tro, du er noget’. Hvor jeg var den, der blev mobbet ud af fællesskabet. Jeg satte mig så ned blandt børnene. Og så var der en lille pige, der listede over og satte sig omsorgsfuldt ved siden af mig,” fortæller Litten Hansen og fortsætter:

“Vi optrådte også på skoler i omegnskommuner, hvor der var et stort antal fremmedsprogede elever. Fra Tyrkiet. Vi spillede en formiddagsforestilling, der var stuvende fuld, og så holdt vi frokostpause. Derefter skulle vi spille igen om eftermiddagen, hvor der kom endnu flere. De der havde været til stede om formiddagen, ville se det en gang til.”

Litten Hansen i udvalg

Født i Videbæk, 24. december i 1944. Har blandt andet været med i:

Teater

- Moderen og kvinderne i Rusland (1981)
- 2 halve med musik (1979), instruktion og manus
- Det kan aldrig ske i Danmark (1976), og instruktion
- Alice i Underverdenen (1972)
- Sangen til Hanne (1971)

Film og tv

- Det forsømte forår (1993)
- Ugeavisen (1991-1992)
- Nana (1988)
- Barndommens gade (1986)
- Er det løgn, hvad jeg siger? (1978)

Litten Hansen som Ella From i ‘Ugeavisen’. Foto: DR

Med tiden blev Fiolteatret domineret af kommunister, og de har aldrig været gode venner med VS’erne.

“Arne Skovhus blev mobbet ude af DKP’erne, og så stod jeg der med håret i postkassen. Det endte med, at jeg forlod teatret.”

Lille parti – stor indflydelse

På filmen ‘Ta’ det som en mand, frue’ om kønsrollemønstret mødte Litten Hansen de tre kvindelige filmskabere Elisabeth Rygård, Mette Knudsen og Li Vilstrup.

“Jeg var med, da filmen havde premiere i New York, hvor billetkøen til vores film var helt utrolig lang og spørgelysten stor. Derefter blev jeg medlem af teatergruppen Banden, men måtte træde ud, da jeg kom i Folketinget som suppleant. Måske burde jeg ikke have sagt ja, for det bragte mig væk fra teatret, men jeg har aldrig vejet tilbage for en udfordring. Den største oplevelse, jeg fik, var at blive Advisor to the United States i FN, hvor jeg beskæftigede mig meget med problemstillinger om Sydafrika. Den danske ambassadør ville stemme imod fem resolutioner om boykot af Sydafrika, og der lykkedes det mig, ved hjælp af ekstensiv brug af en telexmaskine, at holde dansk udenrigspolitik i hævd,” husker Litten Hansen og fortsætter:

“Udenrigspolitisk nævn blev indkaldt, og det fik i sidste ende regeringen overbevist. Siden blev jeg budt på en drink derovre af senere FN-ambassadør Henning Kjeldgaard, der syntes det var ‘lidt sjovt’, at jeg repræsenterede det mindste parti i Folketinget og alligevel havde fået så stor indflydelse. Og det syntes jeg også! Jeg blev dog ikke valgt ind, da der halvandet år efter blev udskrevet valg.”

Omvej via Artistforbundet

Litten Hansen var den første kvindelige formand for Dansk Skuespillerforbund fra 1982 til 1991. Efter Hans Rostrup og før Troels II Munk.

I perioden op til udnævnelsen havde Litten Hansen mest arbejdet med at instruere diverse stykker på Dueslaget i Ribe, Rimfaxe Teater i Roskilde, Møllen i Haderslev og på Holstebro Egnsteater.

“Den rolle jeg husker mest tydeligt som skuespiller var i TV-Teatrets ‘Er det løgn, hvad jeg siger?’. I EkstraBladet skrev man, at nu måtte instruktørerne da stå i kø for at hyre mig. Det gjorde de dog ikke. I TV-Teatret var jeg også inde i billedet til rollen som kvindelig borgmester i et stykke af Erik Thygesen, men det blev afvist, fordi man mente, det ville være utroværdigt med en kvindelig borgmester.”

Faktisk havde Litten Hansen problemer med at blive medlem af Dansk Skuespillerforbund, fordi hun var uddannet på Fiolteatret. Dengang optog man nemlig kun medlemmer fra de tre statsfinansierede skoler.

“Så måtte jeg jo melde mig ind i Artistforbundet. Det var der nu også mange andre, der gjorde. Også fordi de havde en arbejdsløshedskasse. Det havde skuespillerforbundet ikke på det tidspunkt.”

Litten Hansen var glad, da reglerne i skuespillerforbundet blev lavet om, så man kunne blive medlem af DSF, hvis man havde arbejdet to gange på en overenskomstmæssig kontrakt. Hun blev medlem i 1979 – og formand allerede i 1982. Da hun gik af i 1991, sagde man om hende, at hun havde forvandet Dansk Skuespillerforbund fra ‘en blomsterforening til en slagkraftig fagforening’.

Kvinde med styrke og humor

Til den første generalforsamling kom Litten Hansen i bestyrelsen og blev næstformand.

“Jeg blev valgt det år, hvor forbundet havde varslet strejke mod den storkøbenhavnsske landsdelsscene, fordi vi ikke kunne få en ordentlig overenskomst. Den suppedas hoppede jeg lige ind i. Kort efter meldte Hans Rostrup, at han ville trække sig som formand, og han foreslog, at jeg tog over. Som sædvanlig sagde jeg ‘det kan jeg da godt!’”

Hun slap dog ikke for kampvalg.

“Ebbe Trenskow fra Aalborg Teater gik på talerstolen og stillede et mistillidsvotum til mig på vegne af de tre gamle landsdels-scener. Om det var, fordi jeg er kvinde eller socialist fremgik ikke i detaljer. Men jeg blev nu alligevel valgt med en stor overvægt af stemmer.”

I det hele taget var der modstand fra mændene, i både Dansk Skuespillerforbund

og andre organisationer, for hvem det var nyt, at her kom en kvinde med kundskaber og slagfærdighed.

“Som formand i Dansk Skuespillerforbund var jeg selvskrevet til at sidde i bestyrelsen for Gramex, men jeg blev ikke indkaldt til møderne. Da jeg konfronterede den mandlige formand med det, sagde han blot ‘kvinder har ikke forstand på ophavsret’. Jeg tænkte, at manden burde skamme sig.”

Når dørene var lukket, brugte Litten Hansen sin humor.

“I de år så man kun Kirsten Stallknecht, formand for Dansk Sygeplejeråd og Lillian Knudsen fra Kvindeligt Arbejderforbund, så det var på mange måder pionerarbejde, vi bedrev. Da jeg skulle forhandle om situationen med den storkøbenhavnske landsdelsscene, var min modpart Amtsrådsforeningens forhandler H. C. Tjellesen. Under forhandlingerne skulede han hele tiden ned i bordpladen og ville ikke kigge på mig direkte. Så var det jeg lagde min hånd på hans arm og sagde ‘vi kan ikke blive ved med at mødes på den her måde’. Vi endte med at blive perlevenner, og da jeg gik af som formand, optrådte en teater-sportgruppe med blandt andet situationen med Tjellesen, og han grinede selv højest, da han på den måde blev mindet om dette særlige møde.”

Da A-holdet havde sagt fra

Litten Hansens første faglige opgave som formand blev et besøg af Francesco Christofoli fra Den Jyske Opera.

I dag kan jeg ikke huske, hvad de ville, men det var noget, jeg ikke anede noget om. Og det måtte jeg jo så finde ud af. Sådan gik det den første tid. På det tidspunkt var der rigtigt mange overenskomster, der ikke var blevet fornyet længe. For eksempel det vi kaldte ‘filmoverenskomsten’, der var helt tilbage fra 1960.”

På det tidspunkt var der dog det problem, at omkring 100 københavnske medlemmer havde meldt sig ud af Dansk Skuespillerforbund. Groft sagt alle de store stjerner fra filmenes verden og de toneangivende teatre.

“Det var ikke videre solidarisk. Kirsten Rolffes var deres formand. Nå, men jeg greb knoglen og ringede til Kirsten og spurgte, om ikke vi skulle holde et møde. ‘Jo, du kan komme ud til mig’ sagde hun så. Det gjorde jeg. Hun boede i Østbanegade, og der serverede hun frokost bestående af sild og snaps. For os var det jo et problem at forhandle overenskomst, hvis ikke vi havde A-holdet med os. Vi snakkede længe og kom godt ud af det med hinanden, og det lykkedes mig at overbevise hende om den gode ide i, at de frafaldne trådte ind igen.”

Opbakning fra Poul Reichhardt

Da Litten Hansen gik til forhandlinger med producenterne, havde hun dermed et es i ærmet.

“Mødet var med Bent Fabricius-Bjerre og hans advokat Jens Jordan, der indledte med at sige, at han ikke troede, de kunne forhandle nogen overenskomst med os. ‘Hvorfor ikke’ spurgte jeg. ‘Fordi de skuespillere, vi bruger, slet ikke er medlem hos jer’ lød det. Jordan begyndte at læse op fra en liste, og der var kun to eller tre, som stadig ikke var medlemmer. Dermed faldt deres argument til jorden, og vi fik vores overenskomst, selv om det tog et godt stykke tid fra det første møde. Da Bent Fabricius-Bjerre underskrev den, sagde han ‘en dag vil dine medlemmer rejse en statue af dig for den præstation,’” husker Litten Hansen med underspillet glæde.

Men hvad var det store spring fremad for skuespillernes rettigheder lige præcis dengang?

“At vi fik rettighederne til visning i tv. Det som siden hed kabel-tv, men som i dag hedder Copydan Verdens-tv. Her fik vi stor hjælp af Poul Reichhardt, der i mange af sine kontrakter havde fået tilføjet, at han skulle have penge, hvis filmene blev vist i andre medier. Siden takkede jeg Poul Reichhardt mange gange for det gennembrud. Han var tillidsmand på det Det Kongelige Teater, og han kom selv med sine kontrakter. Reichhardt var en god fyr, og derfor gjorde vi ham også til æresmedlem.”

På det tidspunkt var han delvist lammet på grund af en hjerneblødning. Da han blev ringet op og hørte om æresbevisningen, takkede han i første omgang nej med ordene ‘jeg kan fandeme ikke engang skide selv!’. Men han lod sig overbevise, da Litten Hansen lovede, at han ville blive båret op og ned ad trapperne. De første ord i hans takketale vidnede om, at der stadig var gejst og humor i den gamle skuespiller: ‘mit held var, at jeg så så forbandet godt ud’. Derefter kiggede han ud over forsamlingen på et par hundrede skuespillere og sagde efter en veltilmet kunstpause: ‘jeg ser, at det ikke længere er nødvendigt!’.

De vigtige rettigheder

Gennem tiderne har der kun været få skuespillere, der afviste at være medlem af Dansk Skuespillerforbund. Jesper Klein ville simpelthen ikke, fordi han som ung blev nægtet optagelse, da han ikke havde gået på elevskole og Jens Okking ville i solidaritet med Artistforbundet ikke melde sig ind.

Alle har dog været glade for blandt andet få del i royalties for at være med i film og tv-serier siden 1976. En ordning som Litten Hansen og Arne Würglers, dengang fra Danske Jazz, Beat og Folkemusik Autorer, var arkitekterne bag.

“Til at begynde med hed det ‘Kassetteudvalget’, fordi det handlede om video og anden spredning af film og tv-serier. Både jeg og Würglers skulle komme med et forslag til en organisation, der kunne varetage interesserne. Jeg lagde vægt på Copydan, hvor han gjorde det på KODA – men ellers var vi ret så enige. I min tid femdoblede vi omsætningen, og siden er det blot gået endnu mere fremad. Den ordning kan du fandeme tro, jeg er stolt af. Det er jo baggrunden for, at der er så mange skuespillere, der har en pæn pension i kraft af rettighedspenge. Selv om jeg selv ikke har lavet ret meget, får jeg også en sjat penge hvert år. Første gang kabelpengene skulle fordeles, var det Ove Sprogøe, der fik mest. Det var jeg simpelthen så lykkelig for, for han var en meget kær ven og kollega.”

Mikael Waldorff og mange andre førte siden faklen videre, og i dag bliver der fordelt i underkanten af 200 mio. kroner hvert år.

På skærmen til sidst

I tv-serien ‘Ugeavisen’ (1991-1992) fik Litten Hansen en sen hovedrolle. I en hurtigt produceret en af slagsen, der stammer fra årene lige før opblomstringen af danske tv-serier med ‘Taxa’, og hvad deraf fulgte.

“På det tidspunkt havde jeg besluttet at holde op som formand, så det gik at være med. Det var trods alt 52 afsnit, der skulle optages på kun et halvt år, så vi skulle arbejdede hurtigt. Da vi ankom til første læseprøve, fik vi et stykke a4-papir, hvor der stod, hvem vi skulle spille. Og det var så det,” husker Litten Hansen og fortsætter: “Serien var baseret på et engelsk oplæg, og det var første gang, vi lavede en sitcom i Danmark. Dem der havde rejst verden rundt for at se, hvordan man lavede sitcoms, har sikkert haft det sjovt og drukket sig fulde hver aften. Godt forberedt var de i hvert tilfælde ikke. Hver mandag fik vi et manuskript, som skulle produceres mandag og tirsdag, og onsdag morgen fik vi et nyt manuskript, der skulle produceres torsdag og fredag.”

Hvert afsnit varede omkring tre kvarter: “Jeg blev højlydt forbavset, da jeg mødte nogle seere, der kaldte os for ‘Matadors afløser’. Det var det jo ikke, men det var populært, og det var godt nok. Jeg spillede over for Peter Belli, der var sig selv og som sådan virkelig god. Det mest oprørske var, at jeg skulle ryge cigaretter tre fjerdedele af tiden.”

Litten Hansen går ellers og har det godt, hvis nogen skulle spørge.

“Men jeg er jo en fattigrøv, så jeg går kun i teatret, når jeg bliver inviteret eller får fribilletter. Jeg har kun min folkepension, og jeg kan svært nok få den til at slå til. Selv om jeg bander lidt over det en gang imellem, er de mange faglige resultater dog det hele værd.” ●

Efter regn og torden kommer solskin

Det blev alle gode gange tre for forperson **Benjamin Boe Rasmussen**, der fik genvalg. Ellers blev der blandt andet diskuteret temaer som rettighedskonflikter, casting på bånd og kunstig intelligens på årets generalforsamling.

Af *Jacob Wendt Jensen*
Fotos: *Henning Hjorth*

Vejret udenfor afspejlede det, der foregik indenfor i lokalerne i DGI-byen i København på årets generalforsamling 26. maj. Begivenheden begyndte i høj solskin, fortsatte med torden og regn, der endda en overgang udviklede sig til et regulært skybrud. Inden dagen igen sluttede i høj solskin.

De to bestyrelsesmedlemmer Mette Horn og Magnus Bruun bød med sædvanligt overskud velkommen til en stopfyldt sal – og til dem der fulgte med på livestream – med et 'Velkommen til generalforsamling i 2024 i Dansk Skuespillerforbund'. Bagefter blev der klappet ad en pæn portion generalforsamlingsdebutanter, inden Susanne Elmark sang for på Albertes 'Lyse nætter'.

Som noget nyt var mindestunden for årets afdøde medlemmer understøttet af en film af den type, som de også har til Oscar-uddelingen. Det gav ekstra tid til at mindes gode kolleger i alle aldre og fælde en tåre eller to. Det var et stærkt og bevægende øjeblik, og det ser ud til, at en ny tradition er skabt.

Et stort fællesskab

Formandens beretning lå som sædvanligt tidligt i dagens program, og det blev en beretning præget af overskyet himmel og dystre horisonter til at begynde med, inden vejret vendte. Den 120. beretning på lige så mange generalforsamlinger gennem tiderne blev indledt med en erklæring:

"Selv om vi er en fagforening bestående af mange individuelle medlemmer, der hver for sig oplever at skulle løbe stærkt for at få arbejdslivet til at hænge sammen. Og selv om vi ikke altid er enige om, hvilken vej der er bedst at løbe, ligger det dybt i vores faglige dna, at vi først og fremmest er et fællesskab. Et fællesskab, der gør os stolte. I forhold til de fleste fagforbund, jeg kender, hører det til sjældenhederne, at der er medlemmer, der melder sig ud. Den sammenhængskraft gør os til en stærk og troværdig samarbejdspartner i branchen og sikrer, at vi fortsat

kan tage kampen op, når vi møder store udfordringer. For verden brænder. Både bogstaveligt talt – og i vores branche."

To skyer i horisonten

Seneste nye store konflikt er YouSee, der har meddelt, at de ikke vil betale, hvad de hidtil har gjort for de kreatives rettigheder.

"YouSee har opsagt alle vores rettigheder. De sælger altså stadig vores produkter, men afregner os ikke. YouSee øger deres egne priser igen og igen, samtidig med at de vil betale 75 pct. mindre, end de gjorde før. De er gået til domstolene, mens vi vil gerne finde en midlertidig løsning, så sagen risikerer at trække ud. Men vi står sammen med producenterne og tv-stationer. Kampen om og for vores rettigheder stopper simpelthen bare aldrig," opsummerede Benjamin Boe Rasmussen.

Over os er også de følger kunstig intelligens – eller AI – kan få for scenekunstnere.

"Vi skal først og fremmest lige huske, at AI er en teknologi og ikke et selvstændigt tænkende monster. Vi skal derfor overveje, hvordan vi bruger teknologien til vores fordel. Dele af vores branche oplever store ændringer. For eksempel inden for dubbing – og udviklingen går meget hurtigt. Som forbund vil vi løbende følge med og sikre, at vi udvider jeres digitale værktøjskasse. Samtidig arbejder vores utrættelige jurister med problemerne, og vi følger med i, hvad der sker – både i EU og længere ude i verden."

Lønnen er for ringe

Af landvindinger fra året, der gik, blev nævnt kulturbidraget. Og så har der i det forløbne år været fokus på børns forhold i film- og tv-produktioner, hvilket har betydet, at de er skrevet ind i filmforliget.

Tre nye medlemmer i bestyrelsen

To medlemmer havde fra og med i år valgt at stoppe i bestyrelsen – nemlig Christine Exner og Philippa Cold – så de fik klapsalver med hjem fra generalforsamlingen. Det fik Søren Ruby også for sin tid i bestyrelsen. Han opnåede ikke genvalg denne gang.

Genvalg fik til gengæld Max Emil Nissen, Jakob Fauery, Susanne Elmark, Peder Holm Johansen, Mia Lerdam, Linnea Voss og Per Scheel-Kruger.

Alle tre nyopstillede kom med i bestyrelsen, og de vil – ifølge deres kandidattale – arbejde for følgende:

Christian Damsgaard, operasanger:

"Jeg stiller op, fordi der kun er 200 operasangere som medlemmer ud af 2.300 medlemmer. Vi er dermed underrepræsenteret. Jeg har regnet ud, at vi skal være 2,76 operasangere i bestyrelsen, og det er vi ikke i øjeblikket. På vores område er der eklatant mangel på overenskomster, og faste aftaler, og det går alt for langsomt."

Morten Lindemann Olsen, musicalperformer:

"I de 12 år jeg har været i branchen, har jeg fået en masse kontrakter med en nedadgående tendens. I Musicaludvalget kører vi derfor nu med Messenger-tråde, hvor vi kan tale sammen, inden vi skriver under på kontrakterne. Jeg vil gerne styrke vores erhvervsimage – og det skal vi gøre ved mere tværfagligt samarbejde."

Thomas Chaanhing, skuespiller og musicalperformer:

"Jeg har lavet alt fra musical, speak, dubbing til film og tv på det sidste. Jeg har ikke den erfaring, I andre har, men jeg ved, at i Sveriges skuespillerforbund er der ingen solidaritet, så det er mit skrammebillede."

“Gennem et stort tværgående samarbejde har vi taget de første vigtige spadestik til en reel afdækning af lønforholdene blandt danske kunstnere som samlet faggruppe. Ikke overraskende ser lønstatistikkerne for danske kunstnere ikke superpositive ud, når vi sammenligner os med resten af befolkningen. Og forskellene bliver endnu tydeligere, når vi sammenholder tallene med vores afdækning af lønforskelle på tværs af køn blandt skuespillere og musicalperformere. Der er, uden at sige for meget, et kæmpe løngab mellem mænd og kvinder i vores branche,” sagde Benjamin Boe Rasmussen.

Han roste også medlemmerne for at være aktivistiske på området og fremhævede den gode modtagelse af en stribe medlemsevents og netværksarrangementer om blandt andet agenter og det allestedsnærværende AI.

Tre år mere

Formandens beretning blev godkendt, og på generalforsamlingen blev det samtidig også besluttet – for første gang i ti år – at hæve kontingentet med tre pct. Det svarer til en stigning på knap 17 kroner om måneden for et fuldgældigt medlem. Sekretariatet løber hurtigere, og opgaverne bliver flere.

Benjamin Boe Rasmussen blev også genvalgt for sin tredje – og dermed ifølge vedtægterne sidste – periode, der vil bringe hans periode som formand op på ni år. Han kvitterede for de stående ovationer ved at sige:

“Tusind tak skal I have. Det var virkelig overvældende. Jeg er glad for, at I ikke vil have en anden endnu. Vi har været igennem nogle gigantiske kriser, mens jeg har været forperson. Nu handler det om at pleje vores sammenhængskraft og selvværd. Den næste strategi bliver min sidste.”

Mofibo og miljø

Både efter formandens beretning og under punktet ‘eventuelt’ var spørgelysten stor. Her følger et uddrag af, hvad der blev snakket om.

David Bateson foreslog, at man, for at imødekomme misbrug af skuespillernes stemme via AI, kunne sætte en sætning ind i kontrakterne, hvor der står ‘i kan ikke fremover kopiere denne stemme uden tilladelse’. Forslaget blev sendt videre til forbundets jurister.

Christiane Bjørg Nielsen havde en opfordring til bestyrelsen:

“Jeg er meget optaget af det med klimaet, som vi også skal have tænkt ind i vores fag. Kunne forbundet presse

Benjamin Boe Rasmussen.

Malaika B. Mosendane, Siir Tilif og Dorcas Joanna Hansen.

producentforeningen og sige, at vi er interesseret i at lave miljøvenligt arbejde?”

Benjamin Boe Rasmussen svarede:

“Vi kigger på et initiativ i den engelske filmbranche, hvor man er kommet lidt mere frem på banen. Jeg tager din indvending til mig, og jeg skal nok gøre det mere tydeligt, hvordan vi arbejder på området.”

Bjørg Nielsen spurgte også, hvordan det stod til med at forbedre aftalerne med Mofibo. Blandt andet til udsigter for bedre royalties. Boe Rasmussen svarede, at forbundet gerne ville forbedre aftalerne med Mofibo, men tilføjede, at de efter AI's fremkomst nu pludselig ikke længere har så travlt med at mødes.

Skuffelse over Det Kongelige Teater

Der opstod herefter en længere debat om, hvor vidt det er rimeligt, at Det Kongelige Teater i forbindelse med casting til en ny musical har bedt skuespillere om at uploade castingbånd med to sange.

Gaia Victoria Muñoz Rosberg sagde blandt andet:

“Jeg er skuffet over Det Kongelige Teater. Man ved ikke, hvad man ansøger om, og der er heller ikke engang playing age eller voice range ved åbne auditions. Det kunne bestyrelsen godt gøre noget ved. Man skal selv uploade, og det bruger vi fire timer på – og der er måske 200 ansøgere – det er 800 timer, vi alle sammen yder uden at få noget.”

Andre var bekymrede over, om materialet overhovedet bliver gennemgået, når der er så meget.

Benjamin Boe Rasmussen manede til besindighed, selv om han godt kunne se problemerne:

Hæder til to vigtige opgør med branchen

Benjamin Boe Rasmussen kunne fortælle, at en af de første ansøgninger om støtte han havde set, var fra en gruppe ældre skuespillere, der ville opføre ‘Pelle Erobreren’ på Bornholm:

“I tog derover, overnattede på vandrehjem og gav den gas. Siden så jeg jeres ‘Kat på et varmt bliktag’, det var rørende og sjovt. I er repræsentanter for en bølge af aktivisme blandt de ældre, og nu har I været i gang i ti år. Det er fornemt.”

Jarl Forsman, initiativtager til truppen kvitterede ved blandt andet at sige:

“Hvilke metoder bruger vi? Det spørgsmål hører jeg ofte. Vi ER metoden! Vi bruger hinanden som sparringspartnere. Vi gør alt det, vi ikke har fået lov til i et professionelt arbejdsliv. Det er vores teaterskole. Vi leger med vores erfaringer.”

Dagens anden hæderspris gik til Laura Allen Müller, Sandra Yi Sencindiver, Malaika B. Mosendane, Siir Tilif og Dorcas Joanna Hansen. De er initiativtagere til kampagen ‘Et større billede’, hvor de med en lang stribe andre skuespilleres hjælp viste alternative udgaver af, hvordan castet i tre store danske film kunne have set ud, hvis den etniske repræsentation havde været i orden.

Mosendane, Tilif og Hansen var mødt for at blive hyldet. De skulle hilse fra de to andre og sagde i øvrigt:

“Det er en kæmpe ære, og det er vildt vi står her halvandet år senere, når vi frygtede vi ville blive blacklistet og alt var glemt to uger efter. Og mange tak fordi I som forbund støttede os uden helt at kende indholdet af vores projekt.”

Velkommen til to nye æresmedlemmer

Årets to nye æresmedlemmer har i mange år arbejdet sammen i Dansk Skuespillerforbund. De to er tidligere sekretariatschef Anna-Katrine Olsen og tidligere forperson Katja Holm.

Om tidligere sekretariatschef Anna-Katrine Olsen sagde forperson Benjamin Boe Nielsen:

“For et par år siden stoppede du efter ni år som sekretariatschef, og du har været afgørende for udviklingen. Du er uddannet jordemoder og jurist, hvilket jo er en vanvittig cocktail. Da du sagde, du ville prøve noget andet, frøs mine nosser til is. Kim og jeg havde det, som om vi skulle flytte hjemmefra, og hvordan fanden skulle det nu gå? Vi slap dig dog ikke helt, for du fortsatte som forperson i Copydan. Heldigvis da. Her har

du været garant for et stærkere samarbejde. Du skabte ro med Producentforeningens Jørgen Ramskov. Nu stopper du der, og det giver os anledning til at hylde dig. Du har stillet dig til rådighed. Du har været modig og uforfængelig og stærk. Dem du stiller dig til rådighed for i fremtiden, de er fandeme heldige.”

Til det sagde Anna-Katrine Olsen:

“Jeg er for jysk til at mene, jeg skal have en pris for noget som helst, men jeg er glad for at blive en del af jeres fællesskab.”

Om tidligere forperson Katja Holm, sagde Benjamin Boe Petersen:

“Vi skal huske dem, vi står på skuldrene af, sagde du engang til mig. Og det er præcis derfor, du skal være æresmedlem. Du moderniserede vores forbund. Dels ved at flytte fra et hus på

Frederiksberg til Tagensvej. Og du gjorde dig tilgængelig for medlemmerne. Man kunne få fat på formanden i døgn drift. Du blev også vicepræsident i FIA. Du skal have meget stor tak for, at du var formand i ni år. Du skal skrives ind i historiebøgerne, så du bliver husket for alt det, du stod for.”

En rørt Katja Holm takkede:

“Det var ikke altid nogen let opgave, men det var virkelig, virkelig meningsfuldt. Fagforening er, at vi ikke er helt alene. Heller ikke når vi er det. Det er bevægende at se solidariteten blomstre. Vi har klaret os, og vi er her endnu. Vi kan gå ud og arbejde som individualister med et stærkt fællesskab i ryggen.”

Jarl Forsmann, Basse J. Dam, Charlotte Rathnov, Lise Gjellerup Koch og Bente Puggaard-Müller.

“Det er meget problematisk, og vi er i dialog med deres HR-repræsentant. Det er noget nyt, at de laver selftapes på sceneområdet, og vi må finde ud af, hvad baggrunden er. Vi må gå til det med åbenhed og nysgerrighed.”

Inden der var spisning og fest, sang de fremmødte ‘Du kom med alt det, der var dig’ af Jens Rosendal og Per Warming.

Det var der heldigvis mange medlemmer af Dansk Skuespillerforbund, der gjorde i år. Kom med det, der er dem. ●

“Tak for grunkerne”

Traditionen tro blev der uddelt filmlegater til en flok af de ældste medlemmer, der har været med i film, fra før rettighedssystemet blev opfundet. I år var det Ulf Pilgaard, Annie Birgit Garde, Lars Høy, Paul Hüttel, Susanne Jagd, Ulla Jessen og Michael Lindvad, der ikke kunne være til stede. Tre medlemmer var mødt op, og de takkede blandt andet med de følgende ord:

Jytte Abildstrøm:

“Jeg er så taknemmelig. Jeg er lige fyldt 90 år. Mine forældre var så geniale, at de opdrog lille Jytte med konsekvensen af ordet og handlingen. Derfor har jeg siden 1987 holdt omkring 6.000 foredrag, og jeg bliver ved, så længe Gud vil, og skoene holder. Hver dag tager jeg lige to minutter og siger til mig selv ‘vi skal have en smuk verden – det kan kun blive bedre fremover.’”

Lone Hertz:

“Tak for endnu en gang at have gjort mig til modtager af et filmlegat. Jeg ved ikke, hvordan I bærer jer af med at give mig alle de legater. Jeg vil gerne skrive tre bøger, og det tager mig to år at skrive en bog, så jeg har brug for pengene. Tak for grunkerne, venner.”

Lisbet Dahl:

“Jeg er meget glad og meget lykkelig, for er der noget, man altid kan bruge, så er det penge. Jeg arbejder med en Tivolirevy lige herovre, og i dag har vi lavet vores rækkefølge, og for dem der kender noget til revy, kan den være forskel på en god og en dårlig revy. Og vi giver ikke fribilletter.”

UDVIKLING FORÆDLING FORDYBELSE

SES VI EFTER SOMMERFERIEN?

Scenekunstskolens efteruddannelse er stedet, hvor du kan møde kolleger fra hele branchen, udvide dit netværk og - ikke mindst - få ny inspiration og styrke din faglighed.

Skyd den nye sæson i gang med en masterclass eller en workshop og mød de ypperste undervisere og kunstnere fra ind- og udland. I efteråret 2024 har vi blandt meget andet International Casting, Advanced Motion Capture, Method, Acting songs og kunstpædagogik på programmet.

Du kan altid holde dig opdateret på ddsks.dk/kurser.

God sommer til alle jer modige kunstnere. Vi ses!

Stine & Maj-Britt

SCENEKUNSTSKOLENS EFTERUDDANNELSE

EFTER
OG
VIDERE
UDDANNELSE

DEN
DANSKE
SCENEKUNST
SKOLE

DSF STUDIO: NYE KURSER OG EFTERUDDANNELSE EFTER SOMMERFERIEN

Efter sommerferien er vi igen klar med et inspirerende udbud af kurser med dygtige undervisere. Som sædvanlig kan du komme til undervisning en eller flere gange om ugen i Åben Studio, og derudover er der en masse gode workshops og events.

ÅBEN STUDIO

Fri træning for 200 kr. pr. halvår.
Forhåndstilmelding er nødvendig via Dsfstudio.dk

DANS I DSF

Mandage 2. sep.-25. nov. kl. 9.30-11.00

Start ugen ud med et brag af endorfiner og et kærligt godmorgen til din krop. Vi træner dans og arbejder med teknik, fraser, flow, kontakt mm, afhængig af koreografen. Alle medlemmer af DSF, der har interesse i at kunne mere med kroppen er velkomne og arbejder ud fra eget niveau.

Hver koreograf underviser i et forløb på 2-4 gange og sammensættes af KOMPAGNI+ i samarbejde med DSF's danseudvalg.

DYNAMISK SAMSPIL MED JACQUE LAURITSEN

Fredage 6. sep.-11. okt. kl. 9.30-12.30

Stig ud af osteklokken og fokuser din sprudlende energi på din medspiller! Det er overskriften og at få et scenisk forløb til at handle om relationer fremfor egne følelser. Derved styrker vi samspillet og letter det emotionelle pres på den enkelte. Teknikken trænes med både improvisation og tekstarbejde.

Jacque Lauritsen er skuespiller og instruktør med 25 års undervisningserfaring.

Flere åben studio hold tilføjes løbende, fx i filmskuespil – hold øje med opdateringer på dsfstudio.dk

NYT I DSF STUDIO

OPEN NIGHT I DSF STUDIO

Mandage 2. sep.-25. nov.
kl. 18.30-21.30

Slip din indre underviser og passion løs, og grib chancen for at undervise dine kollegaer en aften i DSF Studios nye aftentilbud 'Open Night'. Har du noget, du brænder for og gerne vil videreformidle til andre medlemmer, så stiller DSF Studio nu gratis lokaler til rådighed i en prøveperiode mandag aften efter aftale, hvor du kan dele din viden, passion og faglighed med andre DSF-medlemmer. Tildeles du en dato, får du også mulighed for at annoncere din undervisningsaften på medlemmernes facebookgruppe en gang i ugen op til

KURSER

VÆKSTGRUPPEFORLØB MED FOKUS PÅ ET MERE BÆREDYGTIGT ARBEJDSLIV MED THOMAS KNUTH-WINTHERFELDT

5 mandage, 12. aug.-18. nov., frist 27-jun.
// gratis //

Kom og bliv en del af et fællesskab, hvor vi igennem dialog dykker ned i de udfordringer som er på spil i forhold til at opnå et bæredygtigt arbejdsliv.

Hvis du synes, at det kan være lidt svært at jonglere den der karriere i forhold til fx økonomi, familie, fritid, børn, udnyttelse af eget kunstneriske potentiale, netværk og hvornår man gør det ene i forhold til det andet, og har du lyst til at spare med dine kollegaer om dette, så tøv ikke med at melde dig til.

Thomas Knuth-Wintherfeldt er uddannet fra Statens Teaterskole i 2005 og har siden da arbejdet både inden for film, tv og teater.

FRA IDE TIL REALISERING – EN WORKSHOP I KUNSTNERISK ENTREPRENØRSKAB MED INA-MIRIAM ROSENBAUM

2.-6. september // 500 kr. // frist 1. aug.

Som skuespiller går du måske med en ide til en forestilling, men hvordan kommer du videre? Og hvordan er processen fra ide til en eventuel realisering på scenen? Altså; hvordan får du din ide på scenen? I 5 dage arbejder vi med ideudvikling, projektbeskrivelse, budgetlægning, fondsansøgning, sammensætning af hold, samarbejdspartnere samt pr & kommunikation.

Undervisere: skuespiller, instruktør og producent Ina-Miriam Rosenbaum samt indehaver af Bülow Kommunikation, Natasha Holst Bülow.

AARHUS: IVANA CHUBBUCK SKUESPILTEKNIK MED MAIBRITT SAERENS

9.-13. sep. // frist 7. aug. // 500 kr.

Introduktionskursus til Ivana Chubbuck-metoden. Der er fokus på teknikens 12 trin, som fører skuespilleren fra manuskriptet til en levende, ægte og dynamisk karakter. Teknikken hjælper til at fjerne tvivl og mulige hæmninger og giver spilleren en befriende ægte og radikal retning, og kan bruge både indenfor teater såvel som film og tv.

Maibritt Saerens er professionel skuespiller med mere end 20 års erfaring i branchen.

SKRIVEKURSUS MED RHEA LEMANN

16.-18. sep. + 19. sep. // frist 11. aug. // 450 kr.

Dette kursus er for alle, der er interesseret i manuskriptskrivning. På kurset vil du blive introduceret for nogle af de forskellige elementer i manuskriptskrivning: skabe karakterer der er virkelige og interessante, handling og struktur inddelt i akter, skrive dialog, der lyder autentisk og lidenskabelig. Deltagerne vil ikke blot opnå bedre forståelse for, hvordan stykket/manuskriptforfatteren fungerer, men vil også få mulighed for at prøve selv at skrive og færdiggøre en kort tekst.

Underviser, dramatiker og instruktør, Rhea Lemann har bl.a. forfattet stykkerne 'Gorilla', 'Hitler on the Roof' og til DR's 'Hjerteflimmer'. Hun blev Reumert-nomineret for stykket 'Gorilla' og har modtaget Allen-prisen for sit dramatiske virke.

INDLÆSNINGSKURSUS MED DAN SCHLOSSER

23-25. sep. + 30. sep.-1-2. okt. // 18. aug. // 650 kr.

Kurset fokuserer på skuespillerens arbejde foran mikrofonen, men henvender sig til alle, som har behov for at indtale, holde foredrag eller oplæse tekster. De 6 kursusdage afsluttes med en tur i studiet og en individuel lydprøve for hver enkelt kursist.

Dan Schlosser er uddannet skuespiller og desuden beskæftiget sig meget med oplæsning- og indlæsningsarbejde i alle genre.

CASTINGKURSUS MED DJAMILA HANSEN

7.-11. okt. // frist 1. sep. // 650 kr.

Få det bedste ud af at gå til casting. Det er det helt centrale fokuspunkt på kurset med Djamila Hansen. Alle er på gulvet og deltager aktivt, og der er fokus på arbejdet med forberedelse til casting, tekstarbejde, improvisation og kameraforståelse. Djamila har en intuitiv tilgang til casting og lader det der sker i castingen folde sig ud naturligt. Naturlighed, ægthed og tid er aspekter Djamila vægter højt i en casting situation.

Djamila Hansen har arbejdet som caster siden 2002 på både film bl.a. 'Dronningen' og tv-serier som 'Ulven kommer' og 'Dansegarderoben'.

MANGLER DU ET STED AT ØVE?

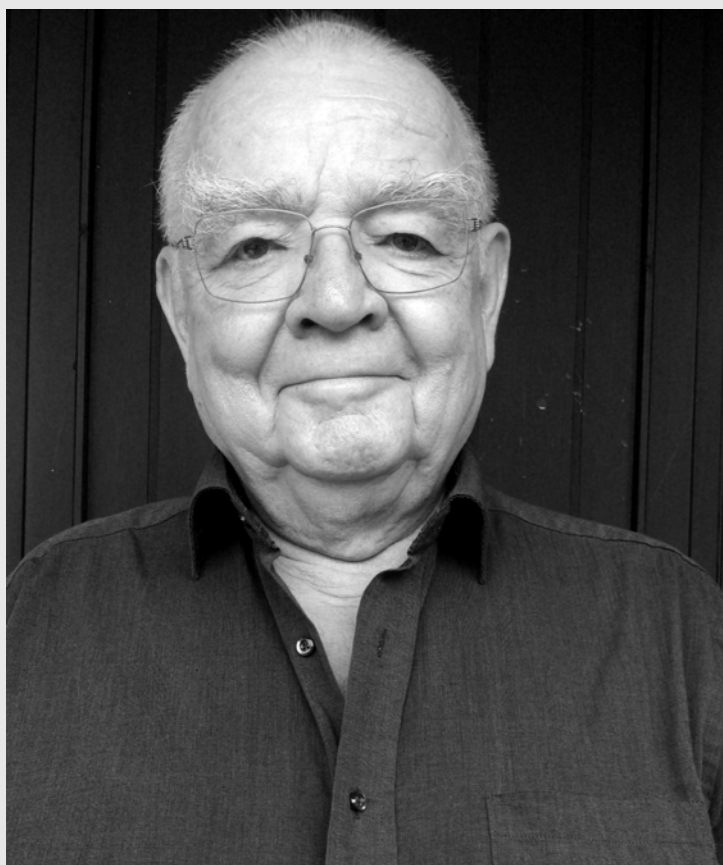

I DSF Studio er der to prøvesale samt et mindre selftape-lokale, der bl.a. benyttes til kurser og arrangementer.

Når de ikke er i brug, kan de lejes/lånes af medlemmerne. Lokalerne bookes online under DSF Studio på hjemmesiden, ligesom de også kan aflyses online under bookingkalenderen. Læs mere på dsfstudio.dk

TROELS II MUNK

19.10.1944 - 23.6.2023

Troels II Munk.
Privatfoto

Troels II Munk blev ikke født til scenen, men voksede derimod op i et akademikerhjem – som søn af en biolog og en professor i svampe. Et rigtigt hjem med klaver, fyldt med klassiske toner og intellektuelle samtaler. Som ung mand på Aurehøj Gymnasium spillede han fagot og saxofon, sang i drengekor og spillede i Københavns Amatørorkester – og prøvede også kræfter med at dirigere.

Men da han som 17-årig så Ingmar Bergmans opsætning af August Strindbergs 'Et drømmespil' på tv, fik han lidt af en åbenbaring. Sikke kræfter, der var i spil i teatret! Dem havde han lyst til at nå ind til, undersøge og mærke. Det fyldte ham med sitrende spørgsmål, som han ønskede at finde svarene på.

Det hjalp også på interessen, at der på gymnasiet gik flere dygtige skuespilleraspiranter, hvoraf enkelte nåede helt frem til optagelse på den helt nyoprettede Statens Teaterskole. Det kunne

Troels II Munk gjorde en forskel både som formand for Dansk Skuespillerforbund og på scenen, som han dominerede med sit store nærvær. Han døde i juni sidste år i en alder af 78 år.

Troels II Munk egentlig også godt tænke sig. Bare ikke som skuespiller – han ville være instruktør.

Da der ikke fandtes en egentlig instruktørlinje på skolen, gik han direkte til daværende kulturminister Kristen Helveg Petersen og argumenterede for behovet for også at uddanne instruktører. Der blev lyttet. Og i 1974 kunne han kalde sig færdiguddannet instruktør fra første hold på Statens Teaterskoles nyoprettede instruktørlinje.

God til de dumme svin

Det endte dog alligevel med at blive skuespillet, der fangede ham ind. Troels II Munk nød den direkte kontakt til publikum, som omvendt kunne opleve hans store sceniske nærvær og den kraftfulde, til tider nærmest bryske energi, der dannede en interessant kontrast til hans milde, kultiverede stemme.

Han vidste godt, at han ikke var førsteelsker materiale, men til gengæld var han en fremragende karakterskuespiller, der ofte lagde pondus til skurkene, magtmændene eller de rent ud sagt dumme svin – som også var de roller han nød mest, fordi der var så meget at fordybe sig i.

Gennem karrieren spillede han på en meget stor del af de danske teaterscener: Ikke mindst Odense Teater, men også Det Danske Teater, Fredericia Teater, Rialto, Betty Nansen, Republique, Strøghusteatret. For nu at nævne et udvalg. Han skulle dog nå den modne alder af 61 år, før han for første gang trådte op på Det Kongelige Teaters scene, hvor han brillerede som den magtfulde, kræftsige Big Daddy i 'Kat på et varmt bliktag'. En rolle han i øvrigt havde fået på et afbud fra Henning Moritzen (der selv havde erstattet Jørgen Reenberg).

Og det var langtfra eneste gang, han fik en glansrolle på et afbud.

500 replikker på fem dage

I 2000 måtte han atter træde i Henning Moritzens sko som Niels Bohr i Betty Nansens opsætning af Michael Frayns 'København'. En overordentligt krævende rolle, med over 500 replikker. Mange med videnskabelige fakta om partikelmekanik og absorptionshastighed, som han skulle lære på under en uge. Det gjorde han – og fik anmelderne til at falde på halen over sin præstation, der blandt andet blev kaldt 'begavet og morsom'. Her kom hans intellekt ham til gode, for han kendte til meget af teorien i forvejen og forstod Bohr – og så var det ikke (helt) så svært at huske replikkerne.

Han havde også flere roller på film og tv, blandt andet i serien 'En by i provinsen' og som den ækle skotøjsforhandler Stromboli i Åke Sandgrens 'Et rigtigt menneske'. Men det var aldrig der, han selv følte, at han ydede sit bedste. Det var på scenen.

Hans sidste rolle blev enmandsforestillingen 'Monsieur Ibrahim og Koranens blomster' på Holbæk Teater (med efterfølgende turne rundt i landet) i 2019, instrueret af hans hustru Pia

Rosenbaum, som han mødte på teaterskolen og nåede at danne par med i næsten 50 år.

Omvandrende leksikon

Ved siden af skuespillet var Troels II Munk en både habil og flittig oversætter. Det startede, da Ebbe Langberg i 1980 overtog Strøghusteatret, hvor Troels II Munk havde fået et stærkt gennembrud som sønnen i stykket 'Familien' i 1976. Langberg havde kastet sin kærlighed på Martin Shermans 'Bent' og bad Troels II Munk om at oversætte. Det gav blod på tanden, for det viste sig, at han – også – havde talent for at forvandle de engelske glosser til et smukt, mundret dansk. I alt nåede Troels II Munk at oversætte flere end 30 teaterstykker.

Selv om hans metier blev kunsten, var Troels II Munk hele livet et intellektuelt menneske. Han læste dagligt fem aviser og havde en uendelig viden om stort set hvad som helst – fra kunst og kultur til politik og samfundsforhold. Han var nysgerrig efter alt, hvad han kunne blive klog på. Blandt andet var han et omvandrende leksikon inden for musikhistorie og musikforståelse. Og han var ikke bleg for at øse af sin omfattende viden. Både på og uden opfordring – og ofte på temmelig kategorisk vis. Det kunne godt få ham til at virke lidt intimiderende eller bedrevidende på andre, hvilket han var ked af, for det var aldrig hans mening. Han kunne bare ikke lade være med at rette eller råde, når han mente, at han vidste, hvordan tingene var eller kunne være. Ofte havde han også ret, selv om han ind i mellem tog fejl. Når det skete, var han aldrig bleg for at indrømme det. For man lærer også af sine fejl.

Hans enorme paratviden kom ham i øvrigt også til gode, da han sent i livet stillede op til DM i quiz. I både 2012, 2013 og 2015 var han på det vindende hold – og i 2015 kunne han endda kalde sig Individuel Danmarksmester i quiz!

Forhandlingsmøde i camouflauniform

Hans ønske om at gøre en forskel gav sig også udslag i en politisk interesse. Han havde en formidabel evne til at analysere situationer og udtænke mulige strategier – og ofte meldte han sig som tillidsrepræsentant på de teatre, hvor han var tilknyttet. Han sad i mange år i bestyrelsen for Dansk Skuespillerforbund, inden han fra 1991 til 1995 indtog posten som formand, suppleret med en række vigtige bestyrelsesposter inden for internationalt teater. Her kunne han for alvor gå i krig med at skabe bedre arbejdsvilkår i branchen. Nærmest ganske bogstaveligt. Til et lønforhandlingsmøde med arbejdsgiverne i 1991 mødte han op iklædt fuld camouflauniform som et nik til Golfkrigens general Schwarzkopf. For lige at ryste dem lidt. Et godt eksempel på hans satiriske humor.

For Troels II Munk var ikke til lårklaskende onkelhumor, selv om han var en populær revyskuespiller. Han foretrak humor, der enten var absurd eller satirisk – gerne med kløgt, kant og brod. Således var det også ham selv, der indførte det romerske to-tal i sit navn. Hans 19 år ældre kollega og navnefælle Troels Munk opsøgte ham på teaterskolen og gjorde opmærksom på, at det var lidt upraktisk, at de hed det samme og spurgte, om Troels II Munk ikke kunne hedde noget andet? Det havde han ikke lyst til – så han gjorde sig i stedet til 'den anden'. Lidt royal har man vel lov at være.

Troels II Munk sov stille ind efter længere tids sygdom på Diakonissestiftelsens hospice den 23. juni sidste år. Udover hustruen, Pia Rosenbaum, efterlader han sig sønnen, Hannibal Munk, og to børnebørn. ●

'Monsieur Ibrahim og koranens blomster'.
Foto: Mie Neel

dao PP

www.dao.as
Kontakt 44 51 73 37

TEATER V

EN SOMMER- DAG I OKTOBER

14. - 29. SEPT.

Holstebro Dansekompagni

DØDSDANSEN

31. OKT. - 3. NOV.

Teater Nordkraft

PARENTS PLAYLIST

4. - 15. DEC.

